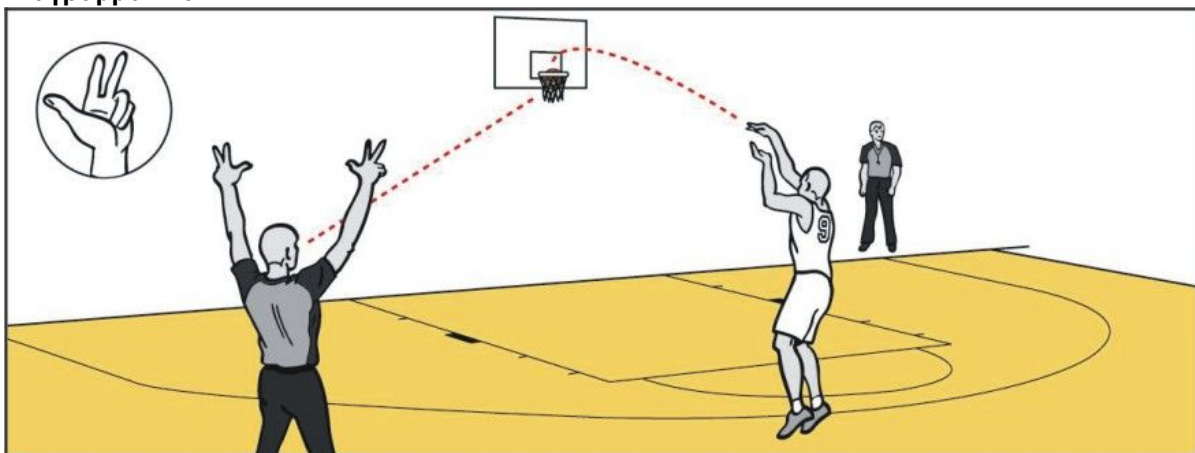

Διάγραμμα 110

Διάγραμμα 111

6.3 Οι προσπάθειες για καλάθια τριών πόντων

Ο διαιτητής ουράς είναι υπεύθυνος για την επισήμανση όλων των προσπαθειών για καλάθια τριών (3) πόντων.

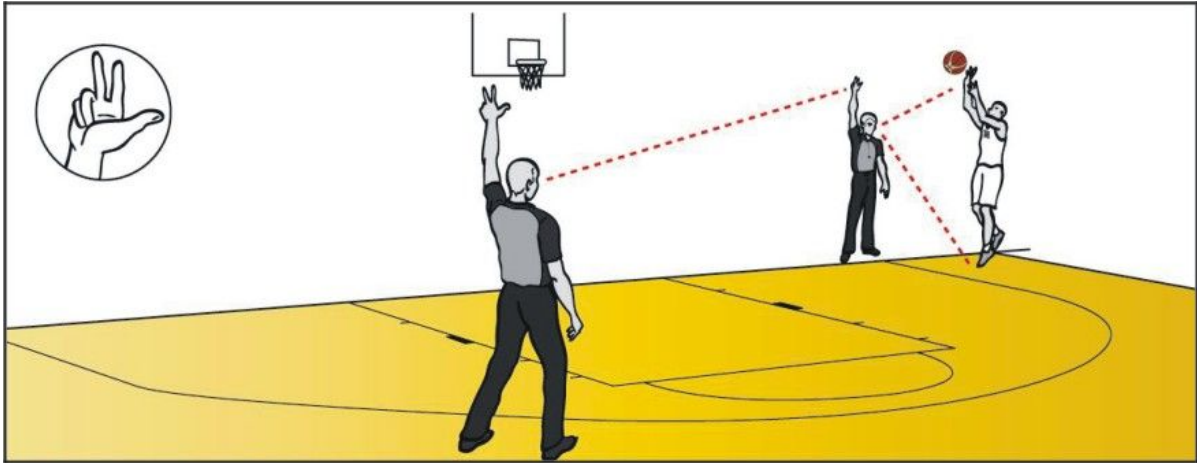
Θα παρατηρεί τα πόδια του παίκτη που σουτάρει, προκειμένου να είναι βέβαιος ότι το σουτ έγινε από την περιοχή των τριών πόντων.

Ο διαιτητής ουράς, έχοντας ήδη προσδιορίσει ότι η προσπάθεια για καλάθια είναι για τρεις (3) πόντους, θα ανυψώνει τον ένα (1) βραχίονα του, έχοντας ανοιχτά τα δάκτυλα των τριών (3) πόντων, δηλαδή τον αντίχειρα, το δείκτη και το μέσο (Διάγραμμα 110).

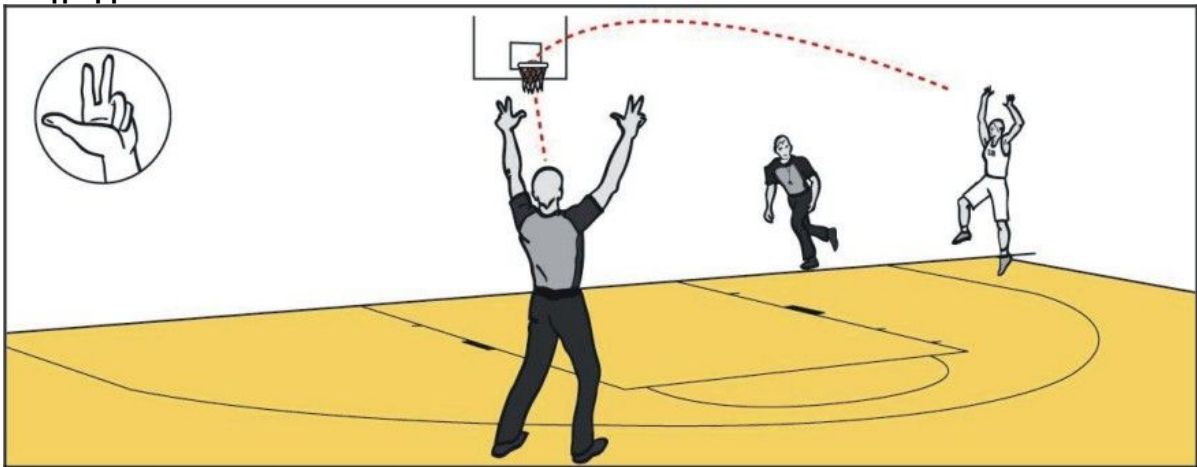
Αν το σουτ είναι πετυχημένο, ο διαιτητής ουράς θα επιβεβαιώνει ότι έχουν επιτευχθεί τρεις (3) πόντοι, ανυψώνοντας και τους δυο βραχίονες του, υποδεικνύοντας καθαρά τα δάκτυλα των τριών (3) πόντων και στα δυο χέρια (Διάγραμμα 111).

Ο διαιτητής ουράς διατηρεί το σήμα αυτό μέχρις ότου σιγουρευτεί ότι ο σημειωτής είχε επαρκή χρόνο για ν' αναγνωρίσει το σήμα του πετυχημένου σουτ τριών πόντων.

Είναι σημαντικό ότι, ο διαιτητής ουράς δεν γυρνά την πλάτη του στο παιχνίδι, καθώς κινείται από τη θέση του διαιτητού ουράς στη θέση του διαιτητού κεφαλής.

Διάγραμμα 112

Διάγραμμα 113

Ο διαιτητής ουράς είναι δυνατό να μη βλέπει καθαρά όλες τις προσπάθειες για καλάθια τριών πόντων.

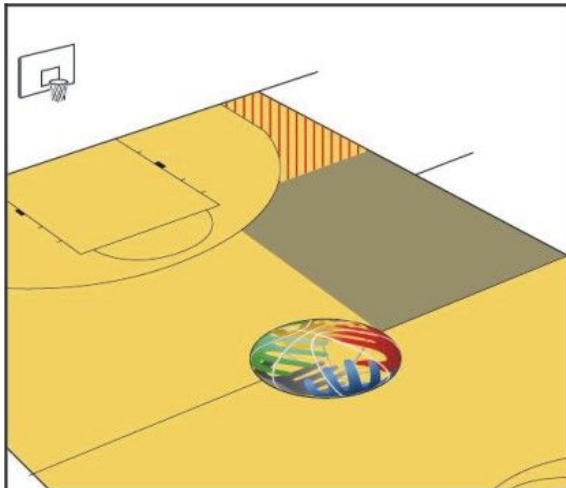
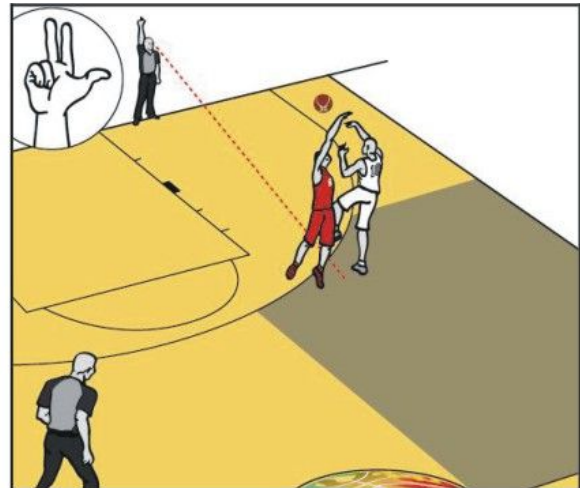
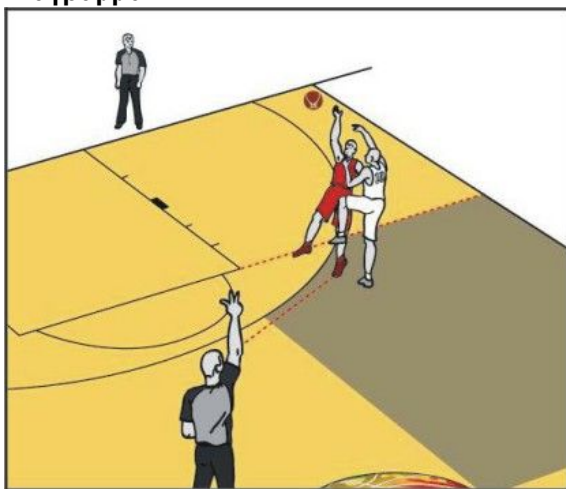
Αυτό συμβαίνει ειδικά στην περίπτωση που γίνεται σουτ από τη γωνία του αγωνιστικού χώρου, πολύ μακριά του (ορθογώνιο 4). Ο διαιτητής κεφαλής είναι κοντά στο παιχνίδι και είναι δική του αρμοδιότητα να βοηθά το συνάδελφο του.

Όταν γίνεται προσπάθεια για καλάθια τριών (3) πόντων, ο διαιτητής κεφαλής θα ανυψώνει τον ένα (1) βραχίονα του, με τα δάχτυλα των 3 πόντων. Ο διαιτητής ουράς θα πρέπει ν' αποδέχεται το σήμα και να το επαναλαμβάνει (Διάγραμμα 112).

Αν η προσπάθεια για καλάθια τριών (3) πόντων είναι πετυχημένη, τότε η επιβεβαίωση της στο σημειωτή γίνεται **μόνο από το διαιτητή ουράς**, με την ανύψωση των δυο βραχιόνων του και τα δάχτυλα των 3 πόντων και στα δυο χέρια του (Διάγραμμα 113).

Η στενή συνεργασία μεταξύ των δύο (2) διαιτητών είναι απολύτως απαραίτητη.

Εάν η προσπάθεια γίνεται από παίκτη που βρίσκεται ιππαστί στη «γραμμή» μεταξύ των ορθογωνίων 3 και 4, ο διαιτητής ουράς πρέπει να διαιτητεύσει αυτή τη φάση από το μέσο του γηπέδου.

Διάγραμμα 114

Διάγραμμα 115

Διάγραμμα 116

Διάγραμμα 117

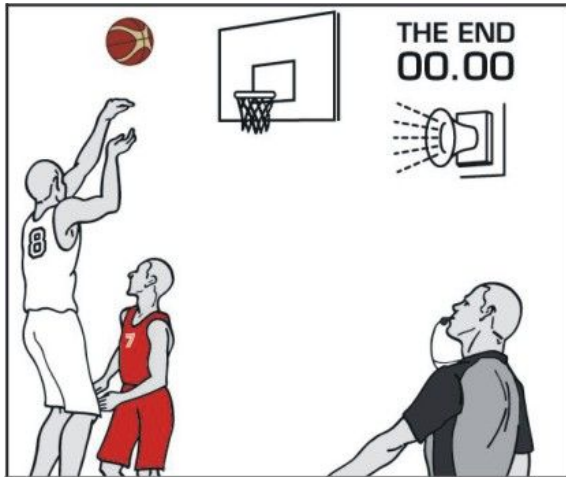
Το Διάγραμμα 115 διευκρινίζει ποιος από τους διαιτητές θα υποδείξει πρώτος μια προσπάθεια για καλαθιά τριών πόντων. Ο διαιτητής ουράς είναι υπεύθυνος για τη σκιασμένη και ο διαιτητής κεφαλής για τη διαγραμμισμένη περιοχή.

Η θέση του αμυνόμενου/ων και του σουτέρ των τριών πόντων, καθώς επίσης και η οπτική γωνία των δύο (2) διαιτητών, προσδιορίζει ποιος απ' αυτούς θα υποδείξει το αρχικό σήμα της προσπάθειας (Διαγράμματα 115 & 116).

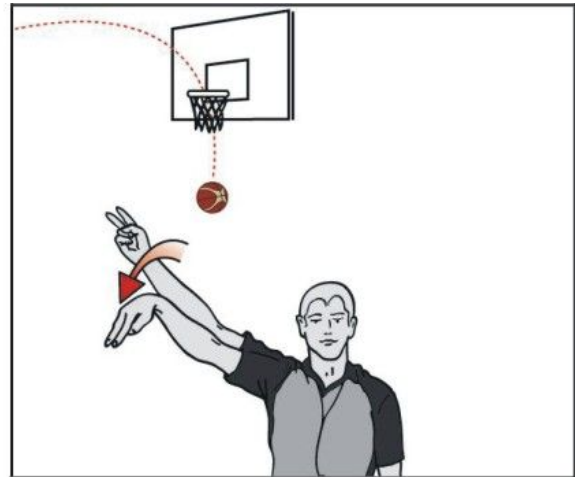
Η καλή συνεργασία και η στενή οπτική επαφή των δύο (2) διαιτητών είναι απολύτως απαραίτητη για τις προσπάθειες των τριών πόντων και για τα σουτ που επιχειρούνται κοντά στη γραμμή των τριών πόντων.

Μερικές φορές, στην περίπτωση προσπάθειας για καλαθιά δύο πόντων, η οποία γίνεται πολύ κοντά στη γραμμή των τριών πόντων, ο διαιτητής ουράς μπορεί να υποδεικνύει αμέσως στο σημειωτή, με τα δυο δάχτυλα, ότι το σουτ, αν είναι επιτυχές, θα μετρήσει για 2 πόντους (Διάγραμμα 117). Αυτό μπορεί να βοηθήσει στην αποφυγή τυχόν επιπλέον πίεσης από τους φιλάθλους, τους προπονητές και τους παίκτες.

Η γραμμή των τριών πόντων, δεν αποτελεί μέρος της περιοχής των τριών πόντων.

Διάγραμμα 118

Διάγραμμα 119

6.4 Το τέλος μιας περιόδου ή μιας παράτασης

Τα σουτ, τα οποία γίνονται κοντά στο τέλος μιας περιόδου ή μιας παράτασης, είναι δυνατό να δημιουργήσουν δυσκολίες στους διαιτητές, ειδικά όταν υπάρχουν πολλοί θεατές και το ηχητικό σήμα δεν μπορεί εύκολα να ακουστεί.

Η απόφαση θα παίρνεται όσο το δυνατόν πιο γρήγορα.

Ο διαιτητής ουράς είναι πρωταρχικά υπεύθυνος για την υπόδειξη του εάν ένα καλάθι θα μετρήσει ή όχι. Κανονικά ο διαιτητής κεφαλής, ακόμη κι εάν είναι ο πρώτος διαιτητής, θα δεχτεί την κρίση του συνεργάτη του και θα κάνει τα πάντα για να υποστηρίξει αυτή την απόφαση.

Με υπολειπόμενο χρόνο για τη λήξη της περιόδου ή της παράτασης, 24άρων δευτερολέπτων ή και λιγότερο, ο διαιτητής ουράς θα κάνει σήμα με το ένα (1) χέρι του όρθιο και τον δείκτη του χεριού του σηκωμένο, υποδεικνύοντας ότι αυτή είναι ενδεχομένως η τελευταία επίθεση της περιόδου. Ο διαιτητής ουράς συνεχίζει το σήμα μέχρις ότου ο διαιτητής κεφαλής «καθρεπτίσει» το ίδιο σήμα.

Ωστόσο, υπάρχουν περιπτώσεις, στις οποίες η κατάσταση μπορεί να μην είναι καθαρή και οι δύο (2) διαιτητές θα πρέπει να συμβουλευτούν ο ένας τον άλλο, πριν ο πρώτος διαιτητής γνωστοποιήσει την τελική απόφαση. Αν χρειαστούν περαιτέρω διαβουλεύσεις, ο πρώτος διαιτητής μπορεί να συμβουλευτεί τον βοηθό του, τον κομισάριο εάν παρίσταται ή/και τους κριτές της Γραμματείας. **Ωστόσο, ο πρώτος διαιτητής παίρνει την τελική απόφαση.**

7. Τα σήματα & οι διαδικασίες

7.1 Τα σήματα

Καθώς το ενδιαφέρον για το παιχνίδι της καλαθοσφαίρισης αυξάνει, με περισσότερους θεατές και μεγαλύτερη κάλυψη από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, είναι απολύτως ζωτικό, οι διαιτητές να είναι πολύ σαφείς και ακριβείς με τον τρόπο, με τον οποίο διευθύνουν το παιχνίδι. Είναι απαραίτητο οι διαιτητές να υποδεικνύουν καθαρά, στον οποιοδήποτε που εμπλέκεται στο παιχνίδι, συμπεριλαμβανομένων και των θεατών, το τι έχει συμβεί.

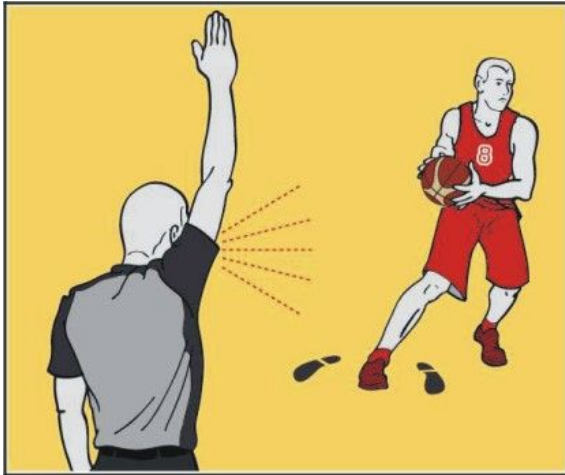
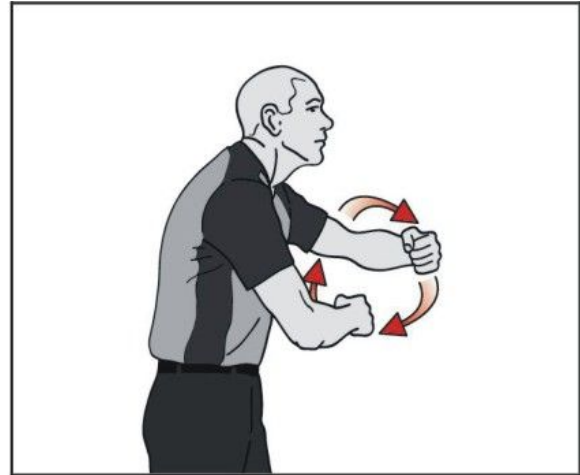
1. Θα **πρέπει** να χρησιμοποιούνται μόνο τα επίσημα σήματα της FIBA.
2. Μία δυνατή και διαπεραστική σφυρίχτρα θα πρέπει να χρησιμοποιείται. Η οποιαδήποτε παράβαση ή φάουλ, θα σφυρίζεται κοφτά και μόνο μια φορά.
3. Οι ενέργειες θα πρέπει να μιλούν δυνατότερα από τα λόγια και η φωνή θα πρέπει να χρησιμοποιείται μόνο όταν αυτό είναι απαραίτητο.
4. Τα σήματα θα πρέπει να είναι κοφτά και περιεκτικά. Θα υπάρξουν φορές που αυτό θα βοηθήσει τους διαιτητές να «πουλήσουν» το σφύριγμα. Δεν είναι ανάγκη να είναι θεατρικά και υπερβολικά.
5. Τα σήματα, που σταματούν το χρονόμετρο του αγώνος θα πρέπει να είναι πολύ καθαρά. Οι διαιτητές θα **πρέπει** να σταματούν το χρονόμετρο του αγώνος με την ανύψωση του τεντωμένου βραχίονος, με σφιγμένη τη γροθιά, όταν πρόκειται για φάουλ, με ανοιχτή την παλάμη και τα δάχτυλα ενωμένα, όταν πρόκειται για παράβαση ή με τα σήματα του τεχνικού σφάλματος, του αντιαθλητικού σφάλματος, του σφάλματος αποβολής ή της αναπήδησης Jump ball.
6. Τα σήματα προς το σημειωτή πρέπει να:
  - a. Γίνονται από απόσταση περίπου έξι (6) με οκτώ (8) μέτρων, από το τραπέζι της γραμματείας. Το χρονόμετρο του αγώνος είναι ήδη σταματημένο και γι' αυτό δεν είναι ανάγκη τα σήματα να γίνονται βιαστικά.
  - b. Γίνονται στο επίπεδο των ματιών και μακριά από το σώμα.
  - c. Γίνονται με την ακόλουθη αλληλουχία όταν πρόκειται για σφάλμα:
    1. Ο αριθμός του παίκτη.
    2. Το είδος του φάουλ.
    3. Ο αριθμός των ελεύθερων βολών ή η κατεύθυνση της μπάλας.

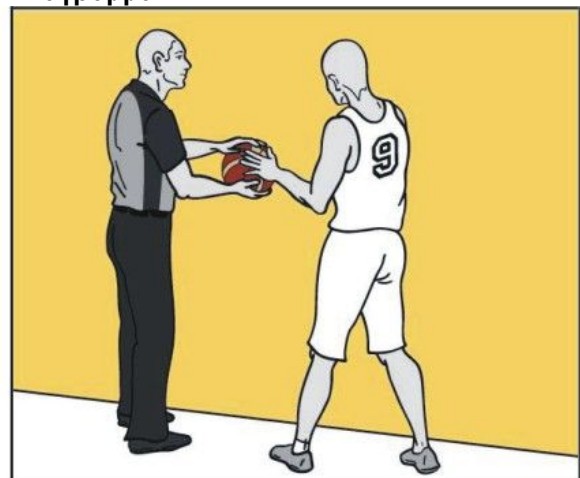
Σημείωση: Η τυχόν επικύρωση ή ακύρωση ενός σκοραρίσματος θα **πρέπει** να γίνονται **πριν** από οποιοδήποτε άλλο σήμα.

7. Για την περίπτωση του στενά φρουρούμενου παίκτη, της επαναφοράς από εκτός ορίων, την εκτέλεση των ελευθέρων βολών και τα οκτώ (8) δευτερόλεπτα, ο αρμόδιος διαιτητής θα χρησιμοποιεί το εμφανές μέτρημα. (Σήματα διαιτητών No.14)

Η ποιότητα των σημάτων θα ενισχύσει την εικόνα του, σαν διαιτητή. Θα δώσει στον κόσμο να καταλάβει ότι γνωρίζει τη δουλειά του και ότι την κάνει πολύ καλά.

Αυτό θα δώσει στο διαιτητή αυτοπεποίθηση.

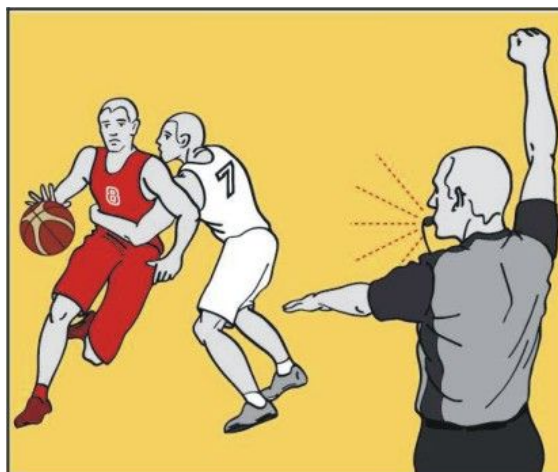

Διάγραμμα120

Διάγραμμα121

Διάγραμμα 122

Διάγραμμα 123

7.2 Οι παραβάσεις

Οποτεδήποτε συμβαίνει μια παράβαση, ο διαιτητής, ο οποίος είναι υπεύθυνος για το παιχνίδι, πρέπει:

1. Να σφυρίζει μια φορά και ταυτόχρονα να σταματά το χρονόμετρο του αγώνος, ανυψώνοντας το χέρι του στον αέρα (όχι με κεκλιμένο βραχίονα), με ανοιχτή την παλάμη και τα δάχτυλα ενωμένα (Διάγραμμα 120).
2. Να υποδεικνύει καθαρά το είδος της παράβασης, (Διάγραμμα 121-Βήματα). Δεν είναι παράβαση, όταν η μπάλα βγαίνει εκτός ορίων.
3. Να υποδεικνύει ακόμη πιο καθαρά, χρησιμοποιώντας το ίδιο χέρι, για την κατεύθυνση που θ' ακολουθήσει το παιχνίδι (Διάγραμμα 122).
4. Σ' όλες τις περιπτώσεις, ο διαιτητής είναι υποχρεωμένος να εγχειρίζει τη μπάλα ή να τη δίνει με(σκαστή) πάσα (Διάγραμμα 123).
5. Η αλληλουχία των σημάτων για μια παράβαση είναι:
  - a. Σταμάτημα του χρονομέτρου του αγώνος.
  - b. Είδος της παράβασης.
  - c. Κατεύθυνση του παιχνιδιού.

Διάγραμμα 124

Διάγραμμα 125

7.3 Σφάλματα

Οποτεδήποτε συμβαίνει ένα φάουλ, ο διαιτητής, ο οποίος είναι υπεύθυνος για το παιχνίδι, θα πρέπει:

1. Να σφυρίζει μια φορά και ταυτόχρονα να σταματά το χρονόμετρο του αγώνος, ανυψώνοντας το χέρι του τεντωμένο προς τα πάνω (όχι με κεκλιμένο βραχίονα) και με σφιγμένη γροθιά (Διάγραμμα 124).
2. Να βεβαιώνεται ότι ο υπαίτιος έχει αντιληφθεί ότι του έχει καταλογισθεί το φάουλ, δείχνοντας τη μέση του παίκτη με το προτεταμένο χέρι του, με την παλάμη στραμμένη προς το δάπεδο. Σ' επίμαχες καταστάσεις, στις οποίες παραχωρούνται ελεύθερες βολές, να υποδεικνύει τον αριθμό τους.
3. Να **τρέχει** προς το τραπέζι της γραμματείας και να **σταματά**, παίρνοντας μια τέτοια θέση, ώστε ο σημειωτής να τον βλέπει καθαρά και ανεμπόδιστα, σε απόσταση έξι (6) με οκτώ (8) μέτρων από το τραπέζι της Γραμματείας.
4. Να αναφέρει όλα τα σήματα ενώ είναι ακίνητος. Να επισημαίνει, πολύ καθαρά και αργά, τον αριθμό του παίκτη που διέπραξε το σφάλμα. Είναι ενδεδειγμένο να «κρατά» το σήμα για μερικά δευτερόλεπτα, επειδή είναι ζωτικό για το σημειωτή να καταγράψει το σωστό αριθμό.
5. Στη συνέχεια, να υποδεικνύει το είδος του σφάλματος.
6. Να ολοκληρώνει την επικοινωνιακή διαδικασία, υποδεικνύοντας τον αριθμό των ελεύθερων βολών ή την κατεύθυνση του παιχνιδιού και να **τρέχει** στη επόμενη θέση του.
7. Μετά την ολοκλήρωση των σημάτων οι δυο διαιτητές, σε γενικές γραμμές, ανταλλάσσουν θέσεις.

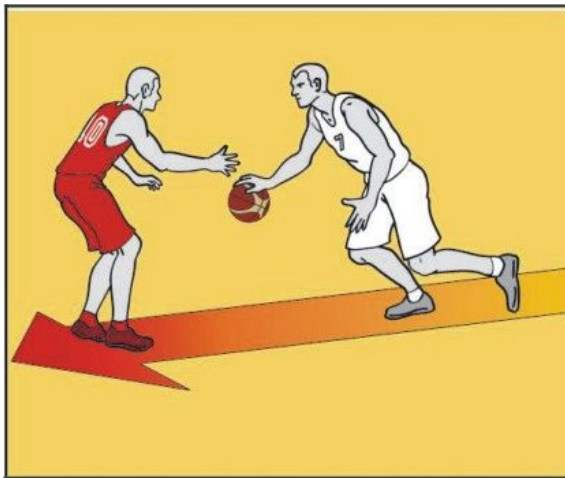
7.4 Αλλαγή θέσεων (switching) μετά από σφάλματα

Υπό κανονικές συνθήκες, οι διαιτητές θα αλλάζουν (switch) θέσεις μετά από τον καταλογισμό κάθε σφάλματος.

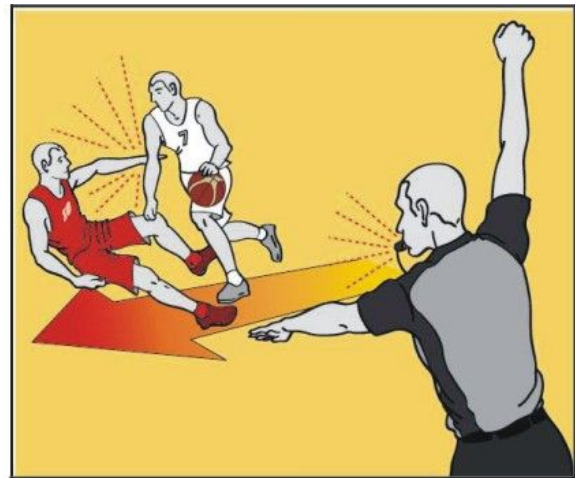
Εντούτοις οι διαιτητές **δεν θα ανταλλάξουν τις θέσεις** τους όταν:

- Ένα επιθετικό σφάλμα καταλογίζεται από το διαιτητή κεφαλής. Π.χ. μετά την αναφορά του σφάλματος στη Γραμματεία, αυτός θα γίνει ο νέος διαιτητής ουράς και ο διαιτητής ουράς θα γίνει ο νέος διαιτητής κεφαλής στην απέναντι πλευρά της τελικής γραμμής.
- Ένα αμυντικό σφάλμα καταλογίζεται από το διαιτητή ουράς. Π.χ. μετά την αναφορά του σφάλματος στη Γραμματεία, αυτός θα παραμείνει διαιτητής ουράς και ο διαιτητής κεφαλής θα παραμείνει διαιτητής κεφαλής στην τελική γραμμή.

7.5 Σφάλματα όταν η ομάδα έχει τον έλεγχο της μπάλας

Διάγραμμα 126

Διάγραμμα 127

Διάγραμμα 128

Ο επιτιθέμενος παίκτης που ντριμπλάρει τη μπάλα, πέφτει επάνω σ' έναν αμυνόμενο παίκτη, ο οποίος έχει πάρει μια κανονική αμυντική θέση (Διαγράμματα 126 & 127).

Ο διαιτητής, ο οποίος είναι υπεύθυνος για την κάλυψη του παιχνιδιού πάνω στη μπάλα, σφυρίζει και, ταυτόχρονα, ανυψώνει τη γροθιά του τεντωμένη προς τα πάνω, προκειμένου να σταματήσει το χρονόμετρο του αγώνος.

Αμέσως μετά το σήμα του προσωπικού φάουλ, ο διαιτητής κάνει το σήμα του φάουλ που διαπράττεται από την ομάδα που έχει το έλεγχο της μπάλας, με τη σφιγμένη γροθιά του προς την κατεύθυνση του καλαθιού της ομάδας που διέπραξε το φάουλ (Διάγραμμα 128).

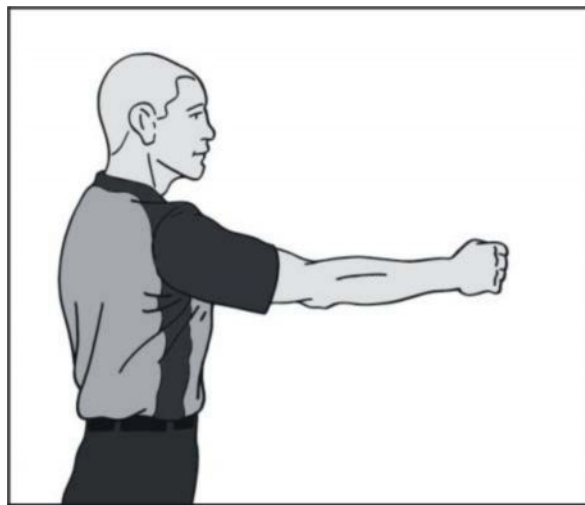

Διάγραμμα 129

Διάγραμμα 130

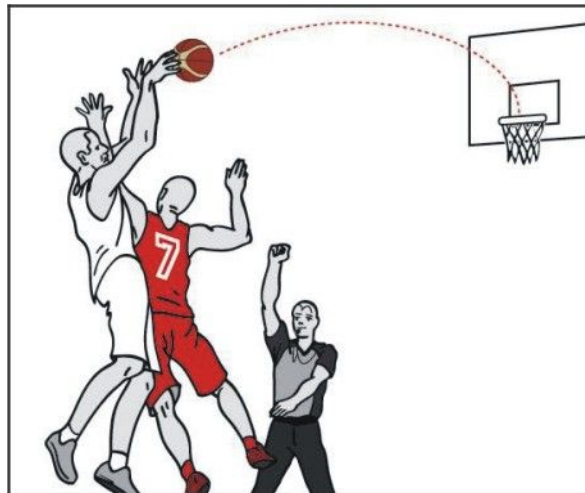
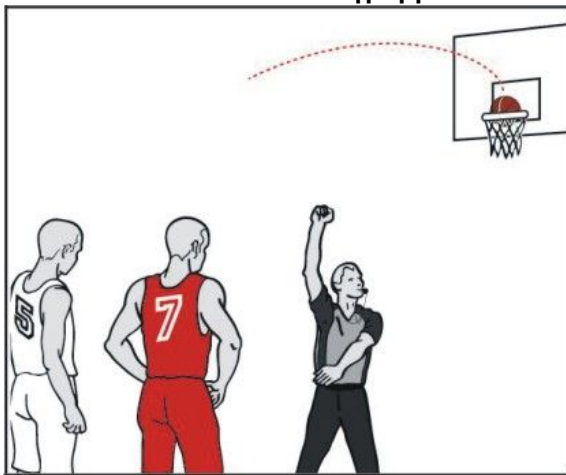
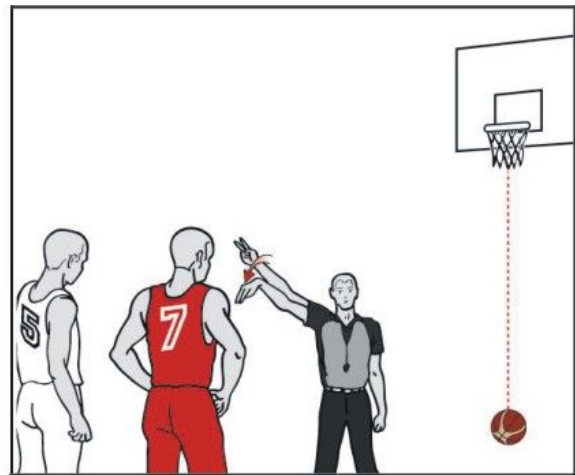

Διάγραμμα 131

Ο διαιτητής, ο οποίος σφύριξε το φάουλ, μετακινείται τώρα σε μία θέση χωρίς παίκτες, περίπου έξι (6) με οκτώ (8) μέτρα μακριά από το τραπέζι της γραμματείας, προκειμένου να αναφέρει το σφάλμα.

Υποδεικνύει τον αριθμό του παίκτη, σε αυτή την περίπτωση τον αριθμό 7 (Διάγραμμα 129) και το σήμα του φάουλ charging (Διάγραμμα 130).

Το τελευταίο μέρος της αλληλουχίας των σημάτων είναι η υπόδειξη της νέας κατεύθυνσης του παιχνιδιού, με τη χρήση του σήματος του φάουλ, το οποίο διαπράττεται από την ομάδα που έχει το έλεγχο της μπάλας (Διάγραμμα 131).

Διάγραμμα 132

Διάγραμμα 133

Διάγραμμα 134

7.6 Σφάλμα & πετυχημένη καλαθιά

Ο παίκτης, όντας σ' ενέργεια για σουτ, υφίσταται ένα φάουλ και η καλαθιά είναι πετυχημένη (Διάγραμμα 132).

Ο δαιτητής κεφαλής έχει σφυρίξει και έχει σταματήσει το χρονόμετρο του αγώνος (Διάγραμμα 133).

Στη συνέχεια, αυτός, θα πρέπει να υποδεικνύει προς όλους τους εμπλεκόμενους στον αγώνα, συμπεριλαμβανομένων των θεατών, αν η προσπάθεια για καλαθιά είναι έγκυρη και οι πόντοι θα μετρήσουν. Αυτό το σήμα θα πρέπει να προηγείται, προκειμένου ν' αποφεύγονται πρόσθετες πιέσεις από τους θεατές, τους προπονητές και τους παίκτες (Διάγραμμα 134).

Αν ο δαιτητής, ο οποίος σφύριξε το φάουλ, δεν είναι βέβαιος για το αν η μπάλα μπήκε στο καλάθι, πρέπει να επιβεβαιώνει το γεγονός με το συνάδελφο του με τη μέθοδο επικοινωνίας, για τέτοιες περιπτώσεις στη διάρκεια της προ του αγώνος συζήτησης (pre game conference).

Η τελική απόφαση για το αν μετρά ή όχι η καλαθιά, θα πρέπει να παίρνεται από το δαιτητή που σφύριξε το φάουλ.

Διάγραμμα 135

Διάγραμμα 136

Διάγραμμα 137

Διάγραμμα 138

Ο διαιτητής μετακινείται σ' έναν χώρο χωρίς παίκτες, περίπου έξι (6) με οκτώ (8) μέτρα μακριά από το τραπέζι της γραμματείας και **σταματά**.

Από αυτή την ακίνητη θέση, κατ' αρχήν επιβεβαιώνει ότι το καλάθι μετράει. Στο Διάγραμμα 135, ο διαιτητής υποδεικνύει ότι πιστώνονται δύο (2) πόντοι στην ομάδα που έκανε το σουτ.

Μετά απ' αυτό, ο διαιτητής υποδεικνύει τον αριθμό του παίκτη που διέπραξε το σφάλμα (Διάγραμμα 136) και το είδος του σφάλματος (κράτημα) (Διάγραμμα 137).

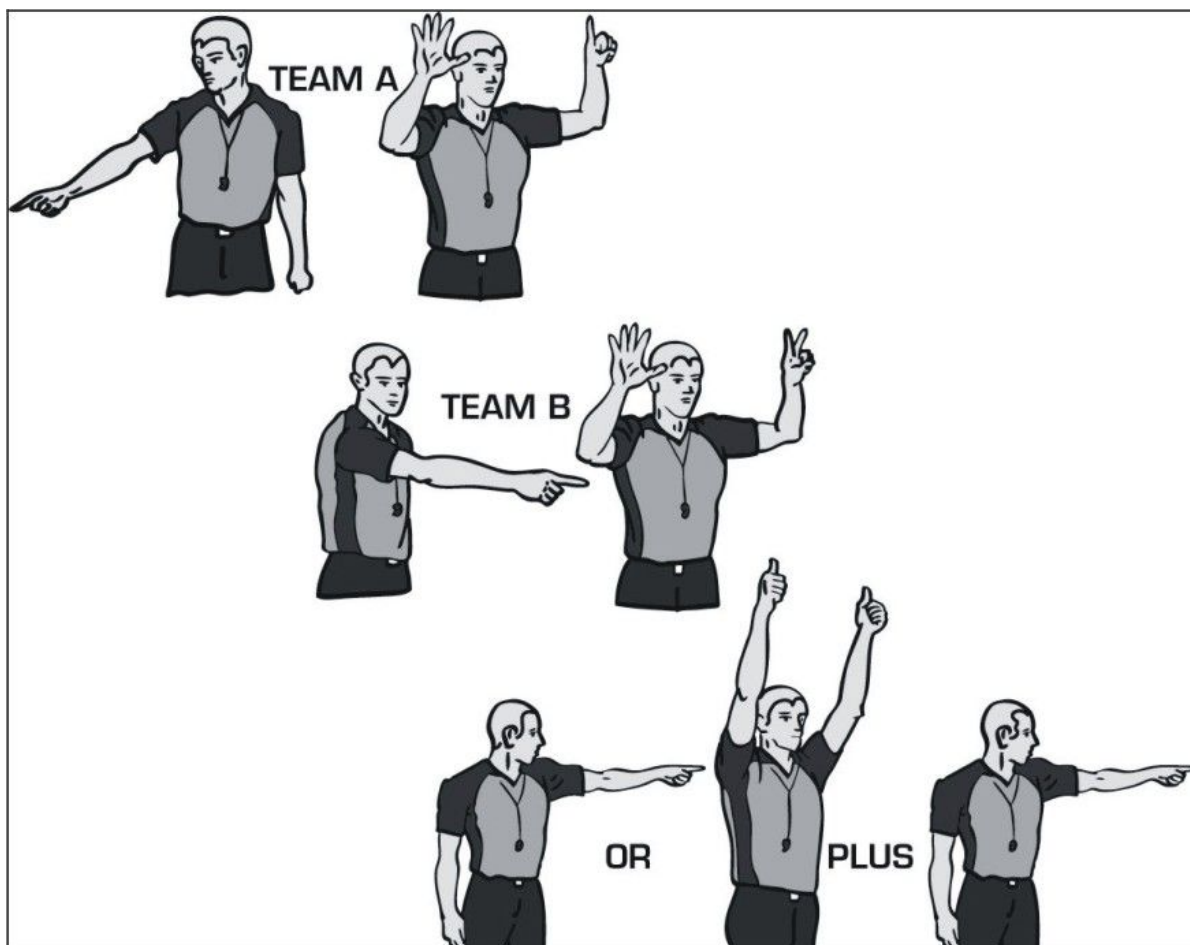
Για να ολοκληρώσει τη διαδικασία αναφοράς, ο διαιτητής υποδεικνύει ότι θα παραχωρηθεί μία (1) ελεύθερη βολή (διάγραμμα 138).

Διάγραμμα 139

7.7 Διπλό σφάλμα

Ο διαιτητής που καταλογίζει το σφάλμα, σφυρίζει και ταυτόχρονα κάνει το σήμα του διπλού σφάλματος (Διάγραμμα 139).

Διάγραμμα 140

Ο διαιτητής μετακινείται σ' έναν χώρο χωρίς παίκτες, περίπου έξι (6) με οκτώ (8) μέτρα μακριά από το τραπέζι της γραμματείας. Στη συνέχεια υποδεικνύει καθαρά την πρώτη ομάδα, δείχνοντας τον πάγκο της και κατόπιν δείχνει τον αριθμό του παίκτη της (6).

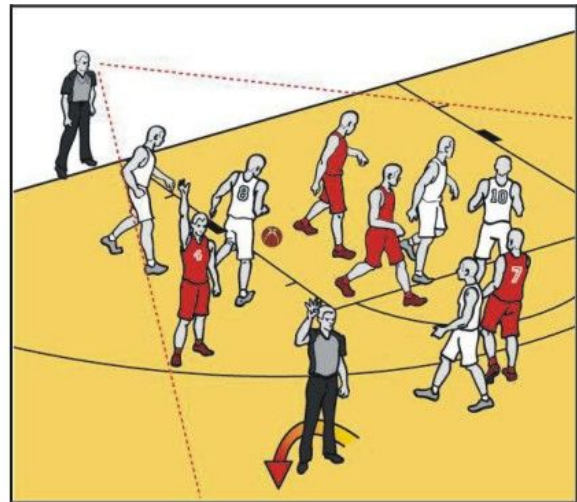
Σε αυτή την περίπτωση, είναι απολύτως ζωτικής σημασίας ο σημειωτής να καταγράψει σωστά τον αριθμό του παίκτη.

Στη συνέχεια υποδεικνύει τη δεύτερη ομάδα, δείχνοντας τον πάγκο της και κατόπιν δείχνει τον αριθμό του παίκτη της (7).

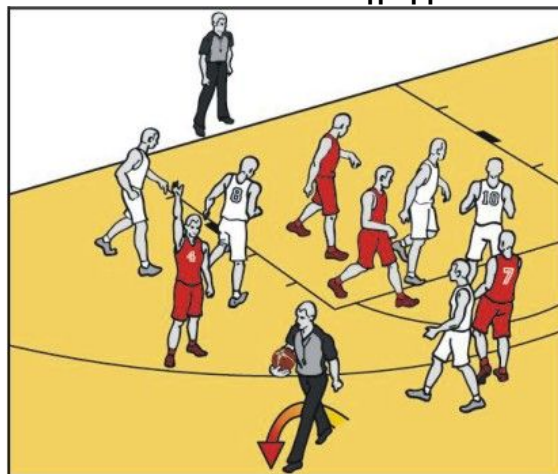
Τελικά, ο διαιτητής οφείλει να υποδεικνύει ότι μια κατάσταση τζάμπολ έχει συμβεί, ακολουθούμενη από το σήμα της κατεύθυνσης του παιχνιδιού.

Διάγραμμα 141

Διάγραμμα 142

Διάγραμμα 143

7.8 Οι θέσεις των διαιτητών μετά από σφάλμα

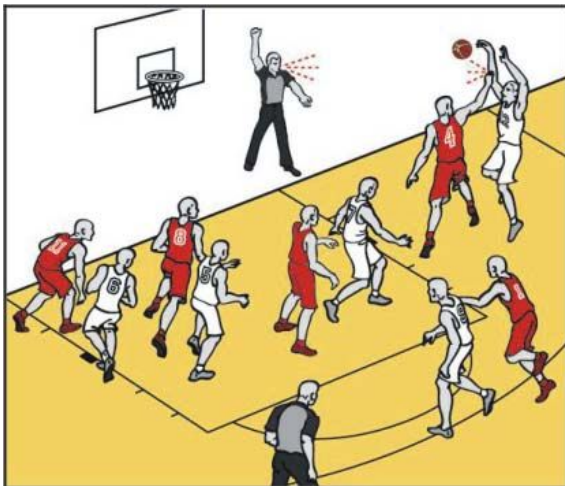
Ένας αμυνόμενος παίκτης διαπράττει σφάλμα σ' έναν αντίπαλο του, ο οποίος πασάρει τη μπάλα.

Ο διαιτητής ουράς σφυρίζει και κάνει το σήμα του σφάλματος, με τον τεντωμένο βραχίονα και τη σφιγμένη γροθιά (Διάγραμμα 141).

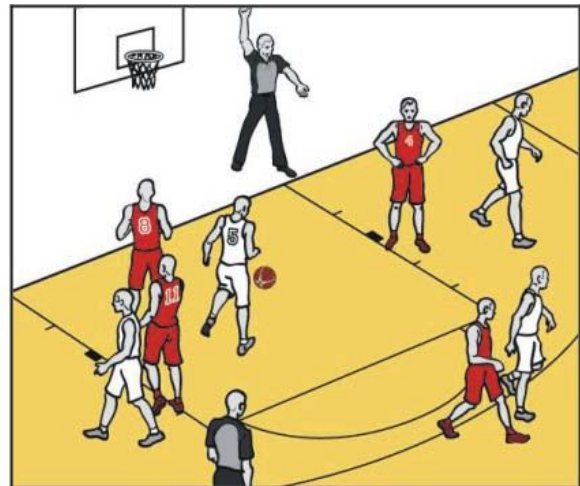
Ο διαιτητής κεφαλής (που δε σφύριξε το φάουλ) θα πρέπει στιγμιαία να παραμείνει στη θέση του και να επικεντρώνει την προσοχή του στους παίκτες, μέσα στο γήπεδο.

Είναι ο μόνος ο οποίος, αυτό το χρονικό διάστημα, θα παρατηρεί τους παίκτες, τη στιγμή που ο διαιτητής που καταλόγισε το σφάλμα, το υποδεικνύει στο σημειωτή (Διάγραμμα 142).

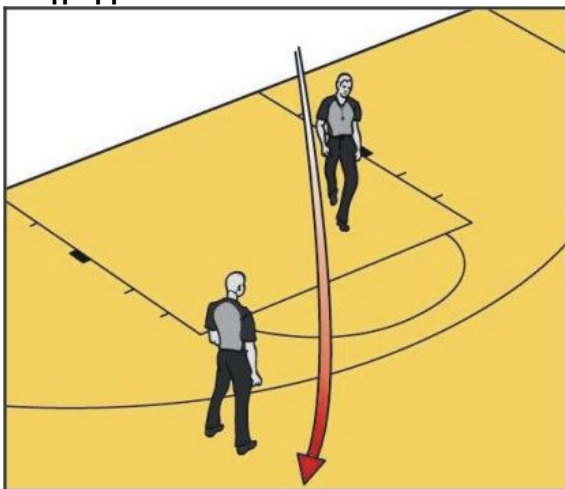
Οι διαιτητές δεν θα αλλάζουν θέσεις (Διάγραμμα 143).

Διάγραμμα 144

Διάγραμμα 145

Διάγραμμα 146

Διάγραμμα 147

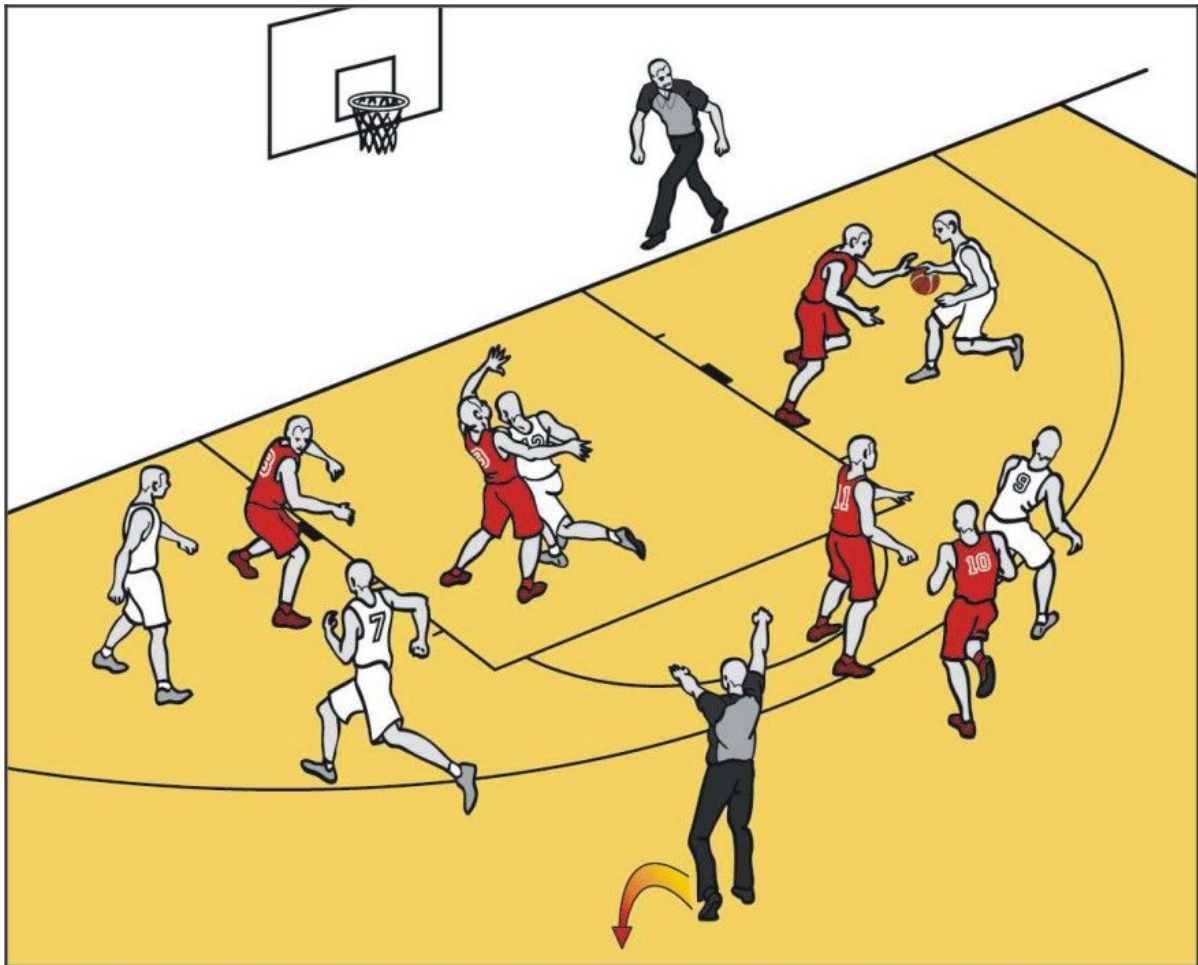
Ένα σφάλμα διαπράττεται από έναν αμυνόμενο παίκτη σ' έναν αντίπαλο του, που βρισκόταν σε προσπάθεια για σουτ. Η προσπάθεια δεν είναι πετυχημένη (Διαγράμματα 144 & 145).

Ο διαιτητής κεφαλής, ο οποίος είναι ο υπεύθυνος για την κάλυψη του παιχνιδιού πάνω στη μπάλα, σφυρίζει αμυντικό σφάλμα.

Ο διαιτητής ουράς (που δε σφύριξε το φάουλ) πρέπει στιγμιαία να παραμείνει ακίνητος και να επικεντρώνει την προσοχή του στους παίκτες, μέσα στο γήπεδο (Διαγράμματα 145 & 146).

Μόλις ο συνάδελφος του αρχίζει τη διαδικασία αναφοράς του σφάλματος στο σημειωτή, ο διαιτητής ουράς θα μετακινείται προς τη νέα του θέση – κεφαλής-, σε αυτή την περίπτωση στην τελική γραμμή, διατηρώντας συνεχώς τα μάτια του στους παίκτες (Διαγράμματα 147).

Ο νέος διαιτητής κεφαλής είναι υπεύθυνος για τη χορήγηση όλων των ελεύθερων βολών.

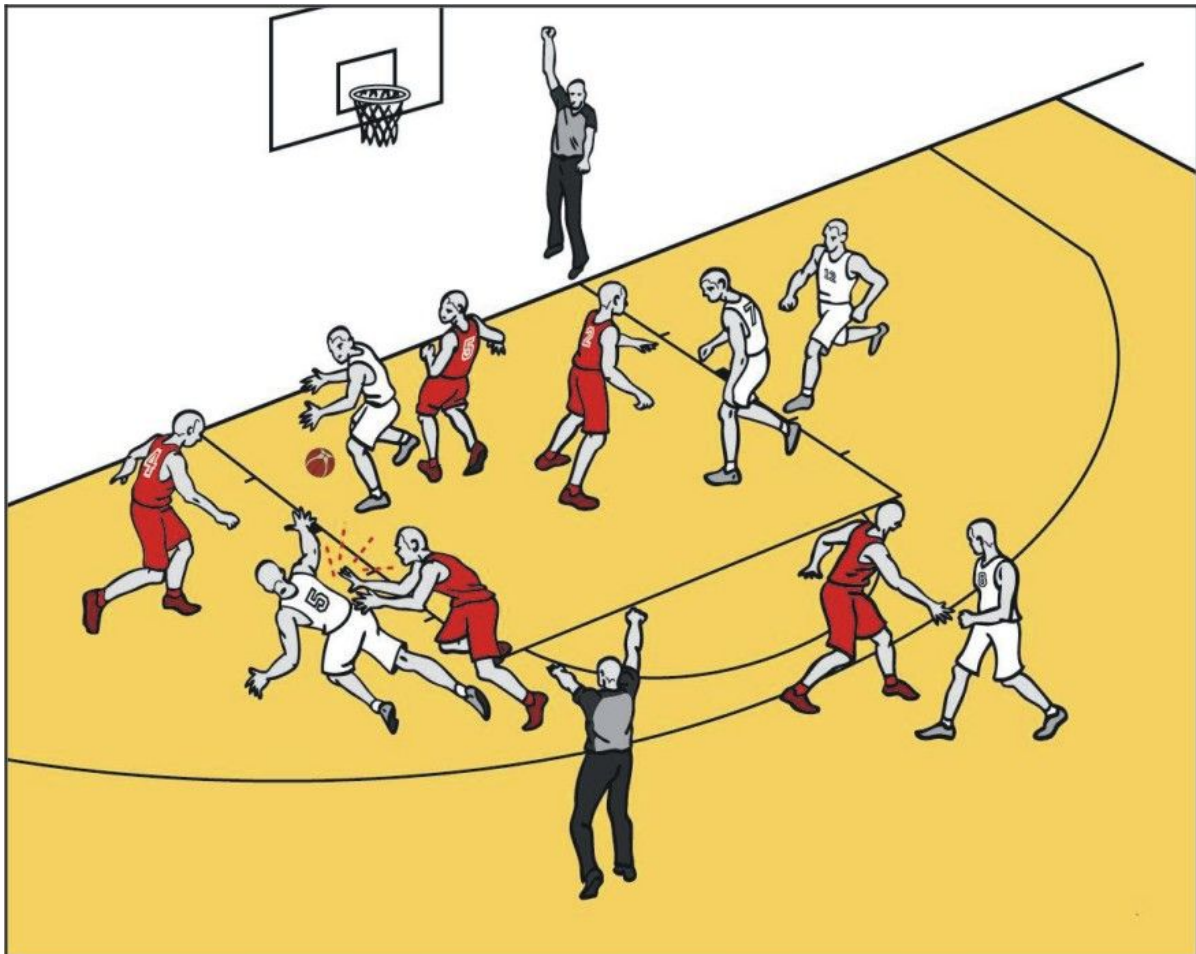
Διάγραμμα 148

Ένα σφάλμα κατοχής συμβαίνει μακριά από τη μπάλα.

Ο διαιτητής ουράς που είναι υπεύθυνος για το παιχνίδι σφυρίζει, για το επιθετικό σφάλμα και αναφέρει το σφάλμα στο τραπέζι της γραμματείας.

Ο διαιτητής κεφαλής εξακολουθεί να στέκεται στιγμιαία στη θέση του επιβλέποντας τους παίκτες. Μετά που ο συνάδελφος του θα τελειώσει την αναφορά του σφάλματος στη γραμματεία, θα αλλάξουν θέσεις.

Διάγραμμα 149

7.9 Ταυτόχρονο σφύριγμα διαιτητών

Θα υπάρξουν περιπτώσεις, στις οποίες και οι δύο διαιτητές θα σφυρίξουν, σχεδόν στον ίδιο χρόνο (διπλό σφύριγμα). Οποτεδήποτε αυτό συμβεί, οι δύο (2) διαιτητές οφείλουν να κάνουν αμέσως μια οπτική επαφή μεταξύ τους για να επιβεβαιώσουν το σφύριγμα. Η στενή συνεργασία των δύο (2) διαιτητών, είναι απολύτως απαραίτητη.

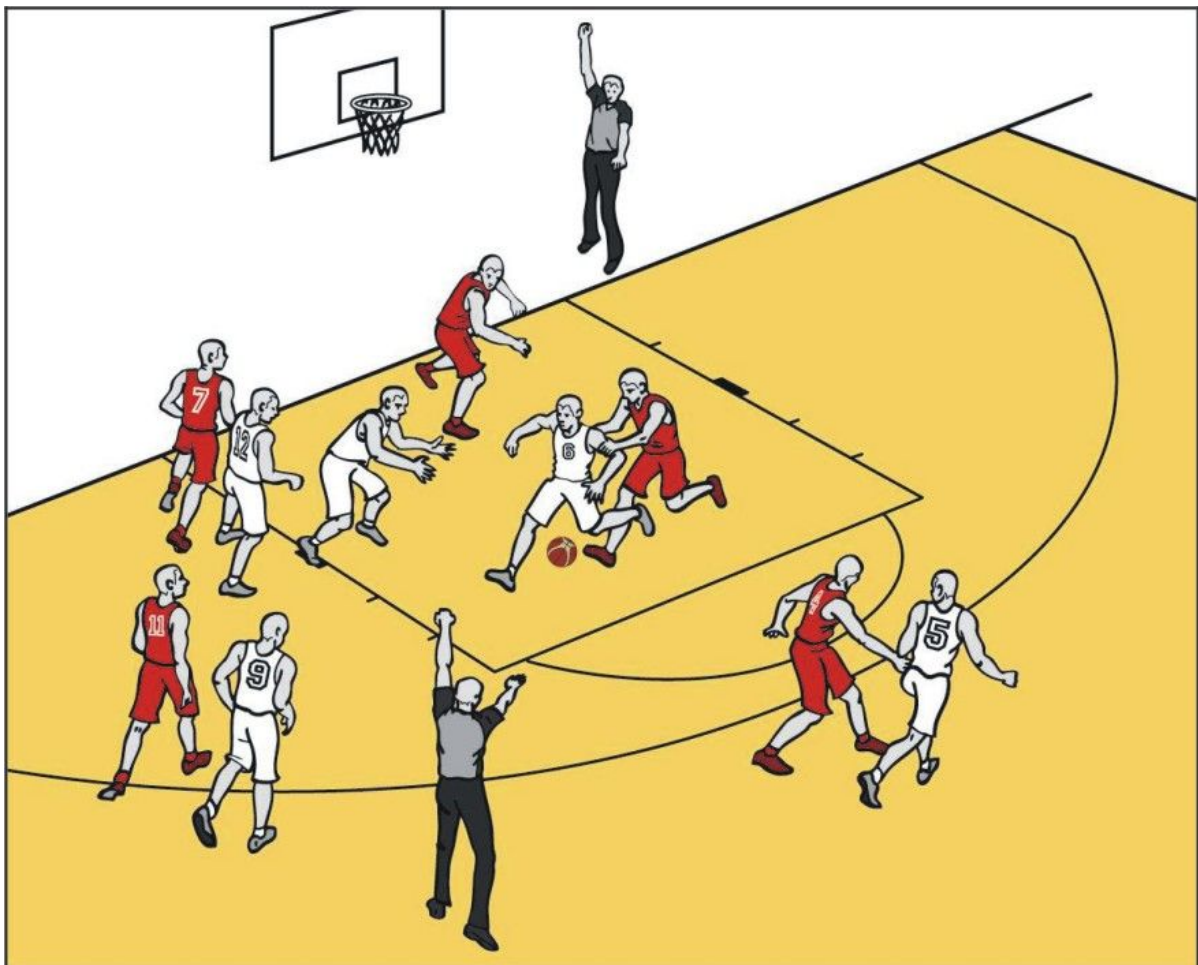
Σε αυτή την περίπτωση, και οι δύο (2) διαιτητές καταλογίζουν αμυντικό σφάλμα.

Ο διαιτητής που είναι πιο κοντά ή ο διαιτητής, προς το μέρος του οποίου κινείται το παιχνίδι, αναλαμβάνει το σφύριγμα προκειμένου ν' αποφεύγονται τυχόν αντιμαχόμενες αποφάσεις από τους δυο (2) διαιτητές.

Επειδή το συγκεκριμένο φάουλ συνέβη πιο κοντά στο διαιτητή ουράς, αυτός είναι εκείνος που θα αναφέρει το σφάλμα.

Ο διαιτητής κεφαλής θα παρατηρεί όλους τους παίκτες στη διάρκεια που ο διαιτητής ουράς θα αναφέρει το σφάλμα στο σημειωτή της γραμματείας.

Οι διαιτητές δεν θα αλλάζουν θέσεις.

Διάγραμμα 150

Οι δύο (2) διαιτητές σφυρίζουν αμυντικό σφάλμα, σχεδόν στον ίδιο χρόνο. Δεν είναι εύκολα φανερό ποιος βρίσκεται πιο κοντά στο γεγονός.

Ο διαιτητής, προς το μέρος του οποίου κινείται το παιχνίδι, είναι αυτός που θ' αναλάβει το σφύριγμα, εκτός και αν, ο άλλος διαιτητής, πριν από το διπλό σφύριγμα, σημείωσε ένα άλλο σφάλμα ή μια παράβαση.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, ο διαιτητής ουράς είναι εκείνος που θ' αναλάβει την ευθύνη να αναφέρει το σφάλμα.

Για άλλη μια φορά, η οπτική επαφή μεταξύ των διαιτητών είναι απαραίτητη. Η καλή συνεργασία είναι η ποιοτική παράμετρος, για την οποία οφείλουν να πασχίζουν όλοι οι διαιτητές, ειδικά όταν πρόκειται για δυο σφυρίγματα στην ίδια φάση.

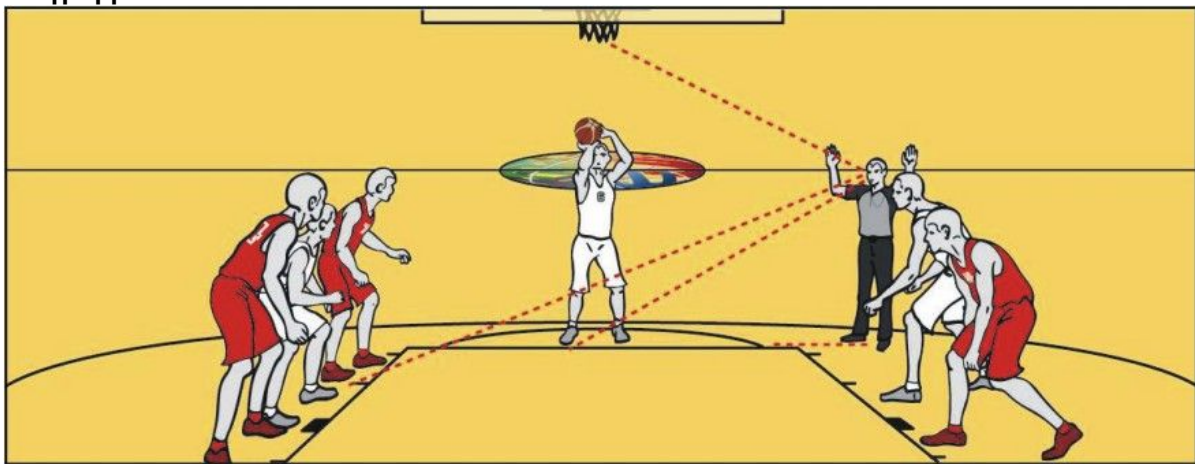
Και πάλι ο διαιτητής κεφαλής, παρακολουθεί τους παίκτες, όταν ο συνάδελφος του έχει αρχίσει τη διαδικασία αναφοράς του σφάλματος.

Οι διαιτητές δεν θα αλλάζουν θέσεις.

8. Καταστάσεις ελευθέρων βολών

Διάγραμμα 151

Διάγραμμα 152

8.1 Ο διαιτητής ουράς

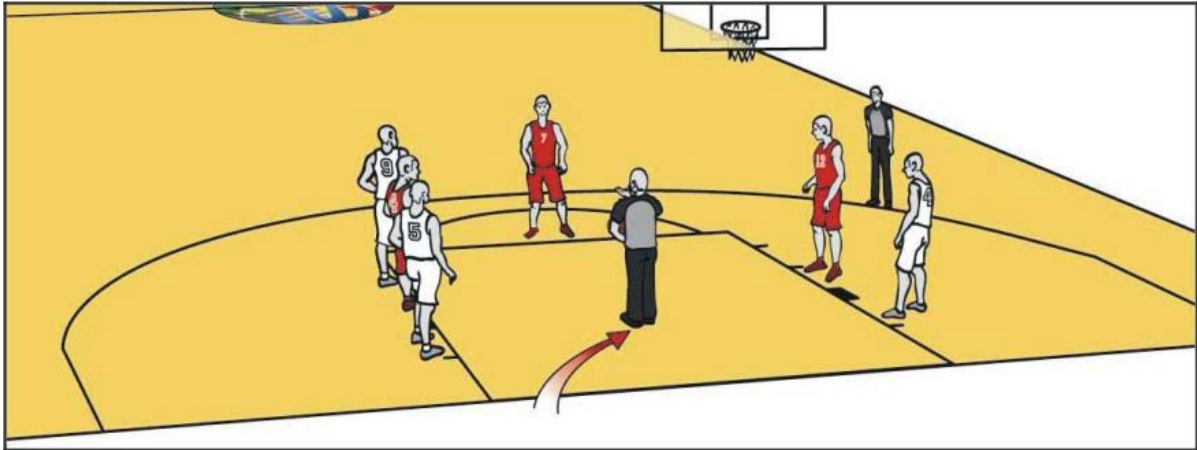
Ένα σφάλμα έχει καταλογιστεί με ποινή ελευθέρων βολών.

Ο νέος διαιτητής ουράς κινείται σε μια θέση όπου η προέκταση της γραμμής των ελευθέρων βολών τέμνει τη γραμμή των τριών πόντων, αριστερά του σουτέρ των ελευθέρων βολών.

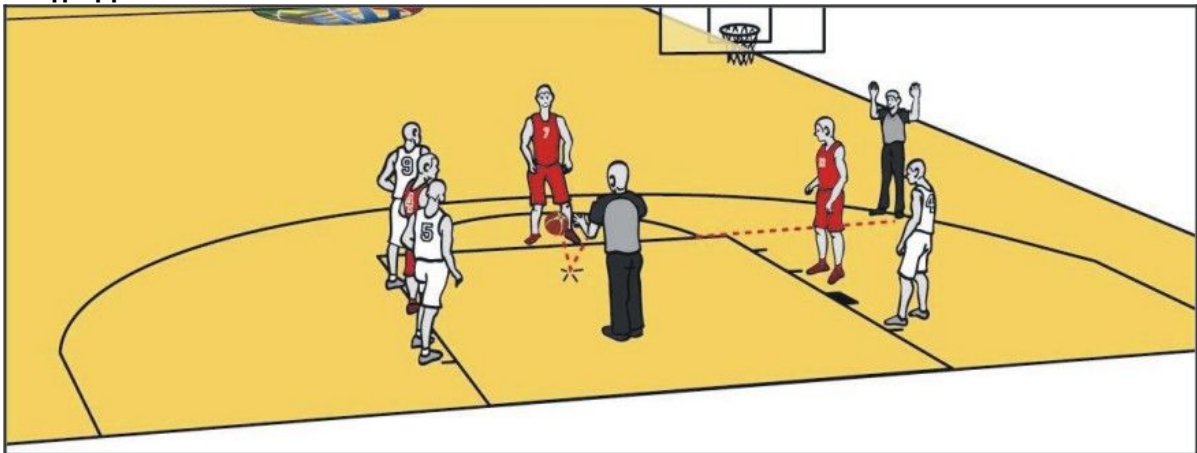
Από τη στιγμή που ο διαιτητής κεφαλής έχει τελειώσει την υπόδειξη του αριθμού των ελευθέρων βολών που θα εκτελεστούν, προς τους παίκτες, αυτός θα γίνεται ο νέος διαιτητής ουράς και θα κάνει το σχετικό σήμα του αριθμού των βολών σηκώνοντας τον/ους βραχίονα/ές του. (Διάγραμμα 152).

Ο διαιτητής αυτός είναι υπεύθυνος για:

1. Την παρακολούθηση του σουτέρ.
2. Την παρακολούθηση των παικτών, που έχουν παραταχθεί κατά μήκος της **απέναντι** πλάγιας γραμμής του διαδρόμου των ελευθέρων βολών.
3. Το μέτρημα των πέντε (5) δευτερολέπτων.
4. Την παρακολούθηση της πτήσης της μπάλας και της μπάλας πάνω στη στεφάνη.
5. Την επιβεβαίωση του αν η ελεύθερη βολή ήταν πετυχημένη.

Διάγραμμα 153

Διάγραμμα 154

8.2 Ο διαιτητής κεφαλής

Ο διαιτητής κεφαλής **παίρνει θέση** κάτω από τη μπασκέτα με τη μπάλα στα χέρια και διαχειρίζεται όλες τις ελεύθερες βολές από αυτή τη θέση.

Όταν οι παίκτες τοποθετηθούν σωστά, εισέρχεται στον περιοριστικό χώρο και υποδεικνύει προς τους παίκτες, τον αριθμό των ελευθέρων βολών που θα εκτελεστούν. (Διάγραμμα 153)

Αυτός, στη συνέχεια, κοιτά προς το τραπέζι της Γραμματείας, μετά που έχει δώσει με σκαστή πάσα τη μπάλα, στο σουτέρ των ελευθέρων βολών. (Διάγραμμα 154). Αυτός είναι αρμόδιος να συλλέγει τη μπάλα μετά από κάθε ελεύθερη βολή.

Μετά από κάθε ελεύθερη βολή, παίρνει θέση μακριά από τη μπασκέτα με τα πόδια ιππαστί στην πρόεκταση της γραμμής του περιοριστικού χώρου και πίσω από την τελική γραμμή., κρατώντας τα χέρια του κατεβασμένα.

Μετά που η μπάλα έχει αφήσει το χέρι του σουτέρ των ελευθέρων βολών για την τελευταία ή μοναδική ελεύθερη βολή, πρέπει να κάνει βήμα **δεξιά**, προκειμένου να έχει καλύτερη οπτική θέα σε καταστάσεις ριμπάουντ.

Είναι αρμόδιος για:

1. Την παρακολούθηση των παικτών, που έχουν παραταχθεί κατά μήκος της **απέναντι** πλάγιας γραμμής του διαδρόμου των ελευθέρων βολών.
2. Να κοιτά για καταστάσεις επαφών και πιθανόν παραβάσεων της διαδικασίας των ελευθέρων βολών από παίκτες που εισέρχονται στον περιοριστικό χώρο πριν η μπάλα αφήσει το χέρι του σουτέρ των ελευθέρων βολών.

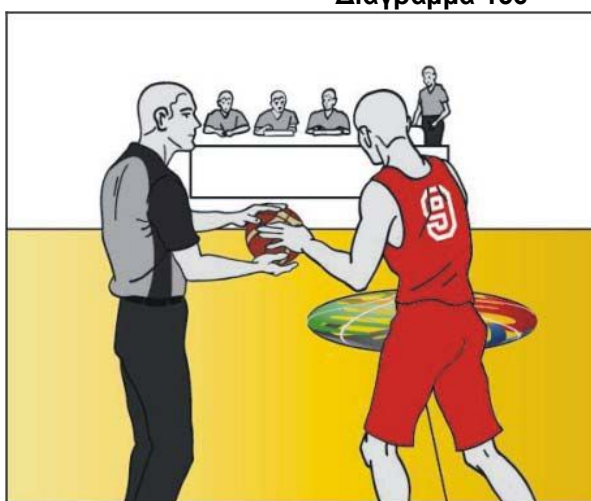
Σημείωση: Από τη στιγμή που η μπάλα είναι στη διάθεση του παίκτη για την πρώτη ή μοναδική ελεύθερη βολή, οι αντικαταστάσεις ή τα τάϊμ άουτς δεν θα χορηγούνται εκτός κι εάν η τελευταία ή μοναδική ελεύθερη βολή είναι επιτυχής ή η τελευταία ή μοναδική ελεύθερη βολή ακολουθείται από κατοχή της μπάλας για επαναφορά από την πρόεκταση της κεντρικής γραμμής του γηπέδου, απέναντι από το τραπέζι της Γραμματείας.

Διάγραμμα 155

Διάγραμμα 156

Διάγραμμα 157

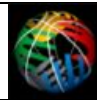
8.3 Οι ελεύθερες βολές χωρίς παράταξη παικτών

Για όλα τα τεχνικά (Διαγράμματα 155), αντιαθλητικά, σφάλματα αποκλεισμού, η ποινή είναι δυο (2) ελεύθερες βολές και κατοχή της μπάλας για επαναφορά, από την προέκταση της κεντρικής γραμμής του γηπέδου, απέναντι από το τραπέζι της γραμματείας.

Επειδή, όταν ολοκληρωθούν οι ελεύθερες βολές, δεν υπάρχει το ενδεχόμενο μιας κατάστασης ριμπάουντ, οι παίκτες δε θα πρέπει να παρατάσσονται κατά μήκος του διαδρόμου των ελεύθερων βολών (Διάγραμμα 156).

Ο διαιτητής που δεν καταλόγισε το σφάλμα είναι υπεύθυνος για την διαχείριση των ελεύθερων βολών.

Ο διαιτητής που καταλόγισε το σφάλμα στέκεται κοντά στην προέκταση της κεντρικής γραμμής, απέναντι από το τραπέζι της γραμματείας, έτοιμος να διαχειριστεί την επαναφορά της μπάλας από εκτός ορίων, αμέσως μόλις ολοκληρωθούν οι ελεύθερες βολές. Ο παίκτης που θα κάνει την επαναφορά θα έχει τα πόδια του ιππασί στην προέκταση της κεντρικής γραμμής και μπορεί να πασάρει την μπάλα σε συμπαίκτη του σε οποιοδήποτε σημείο του γηπέδου (Διάγραμμα 157).

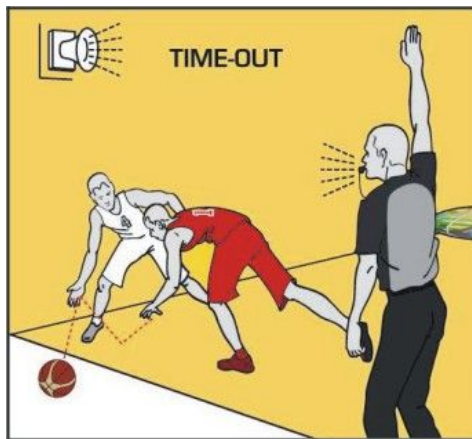
9. Τάϊμ Άουτς και αντικαταστάσεις

Οποτεδήποτε μια ομάδα ζητά τάϊμ-άουτ, ο σημειωτής οφείλει να το υποδεικνύει στους διαιτητές, ηχώντας το σήμα του όταν η μπάλα νεκρώνει, το χρονόμετρο του αγώνος σταματά και, στην περίπτωση που ο ένας διαιτητής αναφέρει ένα σφάλμα, αφού αυτός έχει ήδη τερματίσει την επικοινωνία του με το τραπέζι της γραμματείας.

Ο διαιτητής ο οποίος είναι πιο κοντά στο τραπέζι της γραμματείας, σφυρίζει και κάνει το σήμα του τάϊμ άουτ.

Οι διαιτητές στη συνέχεια κινούνται στις θέσεις τους απέναντι από το τραπέζι της γραμματείας (Διαγράμματα 159), με σκοπό να παρατηρούν τους παίκτες, τους αναπληρωματικούς και τους προπονητές των ομάδων και να έχουν οπτική επαφή με το τραπέζι της γραμματείας. Όταν έχουν παρέλθει τα 50 δευτερόλεπτα του τάϊμ-άουτ, ο χρονομέτρης οφείλει να ηχεί την κόρνα του και ο διαιτητής θα σφυρίζει καλώντας τις ομάδες να επιστρέψουν στον αγωνιστικό χώρο αμέσως για την επανέναρξη του αγώνος. Οι παίκτες δεν επιτρέπεται να επιστρέψουν στον αγωνιστικό χώρο πριν από αυτά τα σήματα.

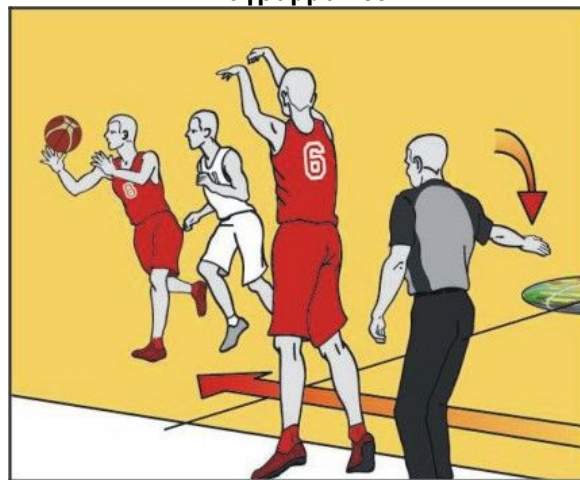
Αν πρόκειται για το τελευταίο επιτρεπόμενο τάϊμ άουτ των ημιχρόνων , μετά την ολοκλήρωση των ο διαιτητής πληροφορεί τον προπονητή ότι έχει πάρει το τελευταίο του τάϊμ άουτ.

Διάγραμμα 158

Διάγραμμα 159

Διάγραμμα 160

9.1 Η χορήγηση των τάιμ-άουτς

Η μπάλα βγαίνει εκτός ορίων από την πλάγια γραμμή απέναντι από το τραπέζι της γραμματείας και καταλογίζεται από το διαιτητή ουράς (Διάγραμμα 158).

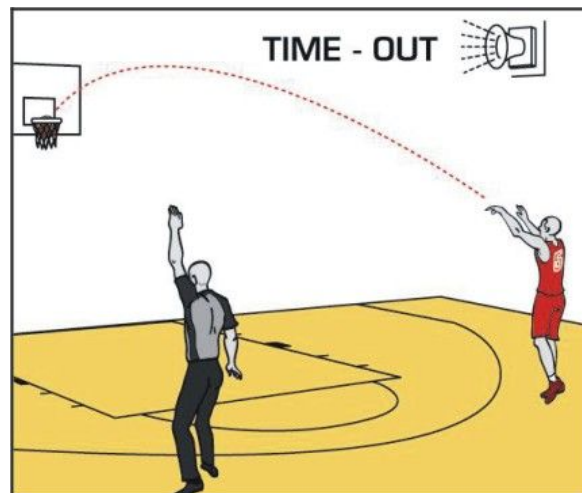
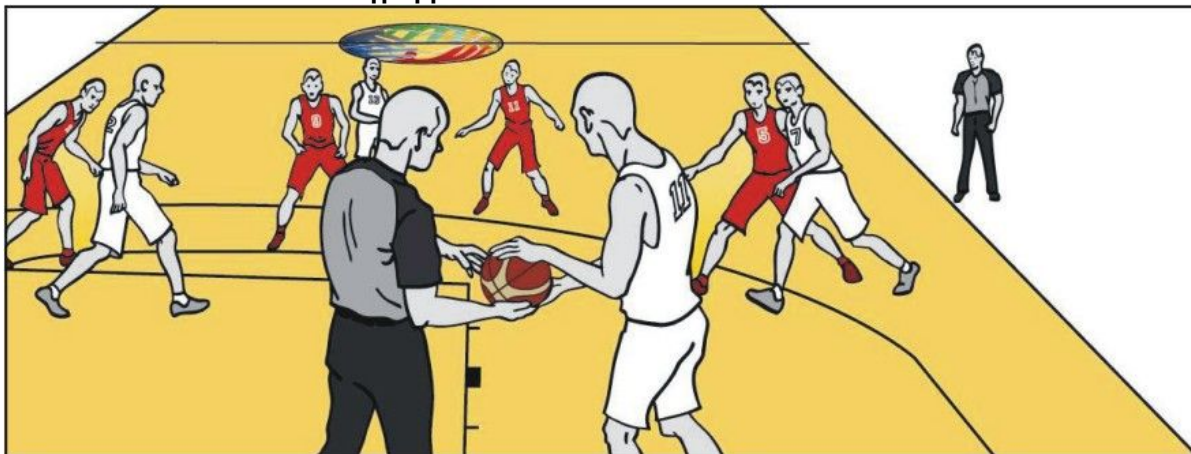
Ο διαιτητής κεφαλής είναι πιο κοντά στο τραπέζι της γραμματείας και, γι' αυτό, είναι αυτός που θα χορηγήσει το τάιμ-άουτ.

Και οι δύο διαιτητές παίρνουν θέση παρόμοια με αυτή πριν την έναρξη του παιχνιδιού απέναντι από το τραπέζι της Γραμματείας και παρατηρούν τους κριτές και τις ομάδες. (Διάγραμμα 159).

Τη στιγμή που το τάιμ όυτ τελειώνει, οι διαιτητές θα επιστρέφουν στις αρχικές τους θέσεις.

Και πάλι, η στενή συνεργασία μεταξύ των διαιτητών απαιτείται.

Όταν όλοι είναι έτοιμοι, η μπάλα εγχειρίζεται στον παίκτη, ο οποίος πρόκειται να την επαναφέρει στο γήπεδο. Ο διαιτητής, ο οποίος διαχειρίζεται την επαναφορά, κάνει το σήμα ξεκινήματος του αγωνιστικού χρόνου (time in), όταν η μπάλα αγγίξει ή αγγιχτεί για πρώτη φορά από έναν παίκτη μέσα στον αγωνιστικό χώρο (Διάγραμμα 160).

Διάγραμμα 161

Διάγραμμα 162

9.2 Τάιμ-άουτ μετά από επιτυχημένο καλάθι, τελευταία ή μοναδική ελεύθερη βολή.

Ένας προπονητής μπορεί να πάρει τάιμ άουτ εάν, μετά από αίτημά του, οι αντίπαλοι σκοράρουν ένα καλάθι ή η τελευταία ή μοναδική ελεύθερη βολή και το αίτημά του έγινε πριν η μπάλα δοθεί στη διάθεση του παίκτη για επαναφορά από εκτός ορίων. (Διάγραμμα 161).

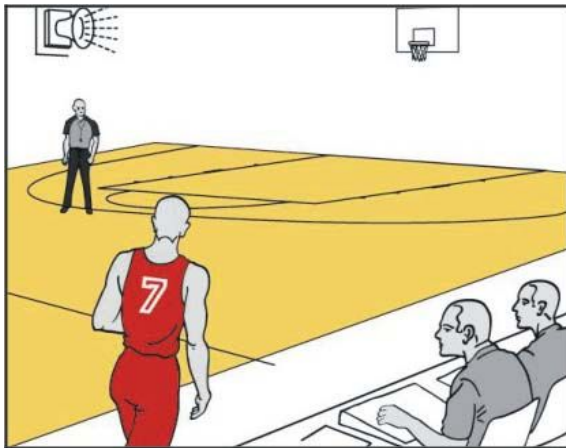
Ο χρονομέτρης σταματά το χρονόμετρο του αγώνος ή το κρατά σταματημένο και ο σημειωτής υποδεικνύει στους διαιτητές ότι ένα έχει τάιμ-άουτ ζητηθεί.

Ο διαιτητής ουράς σφυρίζει και κάνει το σήμα του τάιμ-άουτ.

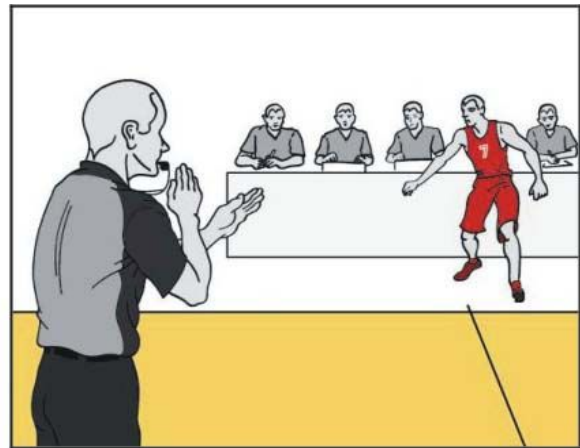
Και οι δύο διαιτητές παίρνουν θέση παρόμοια με αυτή πριν την έναρξη του παιχνιδιού απέναντι από το τραπέζι της Γραμματείας και παρατηρούν τους κριτές και τις ομάδες, μπροστά από αυτούς. (Διάγραμμα 159).

Με όλους τους παίκτες, και των δυο ομάδων, να έχουν επιστρέψει στο γήπεδο και μετά την μεταξύ τους οπτική επαφή των διαιτητών, ο νέος διαιτητής ουράς θα εγχειρίζεται τη μπάλα στον παίκτη, ο οποίος θα την επαναφέρει στο γήπεδο από την τελική γραμμή (Διάγραμμα 162).

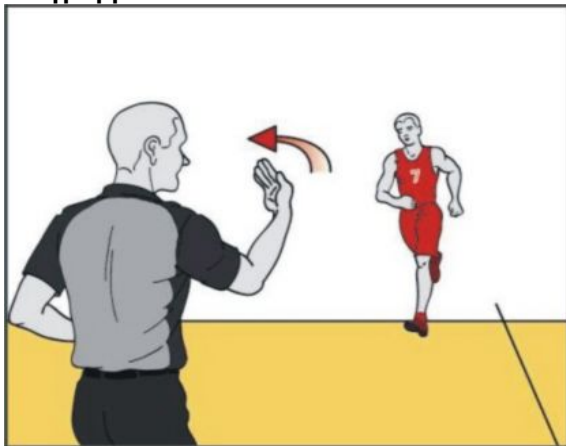

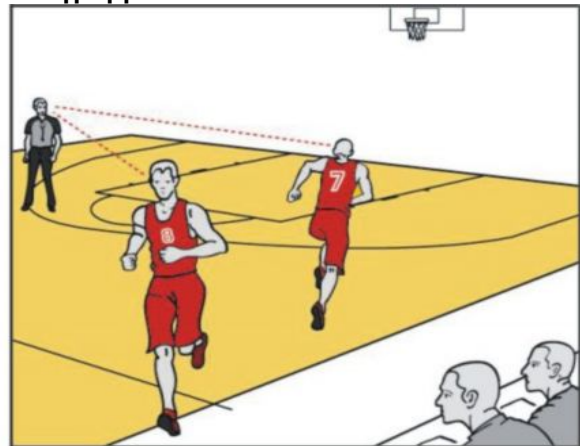
Διάγραμμα 163

Διάγραμμα 164

Διάγραμμα 165

Διάγραμμα 166

9.3 Η διαχείριση των αντικαταστάσεων

Όταν μια ευκαιρία για αντικατάσταση ξεκινά, δίνεται το σήμα από τον σημειωτή στους διαιτητές ότι μια αντικατάσταση έχει ζητηθεί. Ο διαιτητής που είναι πιο κοντά στο τραπέζι της γραμματείας, αποδέχεται το αίτημα γι' αντικατάσταση σφυρίζοντας, δείχνοντας το σήμα της αντικατάστασης (Διάγραμμα 164) και γνέφοντας στο νέο παίκτη/ες να μπει στον αγωνιστικό χώρο. Ένα απλό γνέψιμο με το χέρι εκ μέρους του διαιτητού είναι αρκετό (Διαγράμματα 165) καθώς είναι σημαντικό να μη καθυστερεί ο αγώνας.

Ο διαιτητής, ο οποίος διαχειρίζεται την αντικατάσταση, στην προσπάθειά του να ελέγξει την κατάσταση, οφείλει να μην ενεργεί σαν αστυνομικός.

Η πρωταρχική ευθύνη για την ύπαρξη πέντε (5) παικτών στον αγωνιστικό χώρο μετά την αντικατάσταση, εναπόκειται στον προπονητή και **όχι** στους διαιτητές.

Οι παίκτες, οι οποίοι φεύγουν από τον αγώνα, δεν είναι υποχρεωμένοι να το αναφέρουν στο σημειωτή και τους επιτρέπεται να πηγαίνουν κατ' ευθείαν στον πάγκο της ομάδας τους (Διάγραμμα 166).

Οι διαιτητές οφείλουν να έχουν πάντα στο μυαλό τους ότι το παιχνίδι είναι απαραίτητο να ξαναρχίσει όσο γίνεται πιο γρήγορα.

Το παιχνίδι πρέπει να διατηρηθεί σε γρήγορους ρυθμούς και επομένως:

- Σε καμία κατάσταση δε θα πρέπει υπάρχουν καθυστερήσεις στο παιχνίδι εξαιτίας νωθρής ή ακατάλληλης κίνησης των διαιτητών στον αγωνιστικό χώρο, ειδικά μετά που το χρονόμετρο του αγώνα έχει σταματήσει και η μπάλα είναι νεκρή.
- Σε καμία κατάσταση δεν θα πρέπει να υπάρξει περίπτωση στην οποία οι παίκτες να είναι έτοιμοι να επαναρχίσουν τον αγώνα (επαναφορά, ελεύθερες βολές) και οι διαιτητές δεν θα έχουν πάρει ακόμη τις απαιτούμενες θέσεις για την επανέναρξη του αγώνα.
- Σε όλες τις περιπτώσεις που η μπάλα είναι νεκρή και το χρονόμετρο σταματημένο, εάν οι διαιτητές απαιτείται να κινηθούν, πρέπει να κινηθούν πολύ γρήγορα.

10. Το τέλος του αγωνιστικού χρόνου

Διάγραμμα 167

Διάγραμμα 168

Διάγραμμα 169

10.1 Ο έλεγχος του φύλλου αγώνος

Όταν ηχήσει το σήμα του τέλους του αγώνος, οι δυο διαιτητές οφείλουν να μετακινούνται προς το τραπέζι της γραμματείας, εκτός και αν οι περιστάσεις υπαγορεύουν διαφορετικά.

Μόλις ο σημειωτής συμπληρώσει το φύλλο αγώνος, οφείλει στη συνέχεια να επιβεβαιώσει ότι ο βοηθός σημειωτής, ο χρονομέτρης και ο χειριστής του ρολογιού των 24'' δευτερολέπτων έχουν αναγράψει το όνομα τους στο φύλλο αγώνος με κεφαλαία γράμματα.

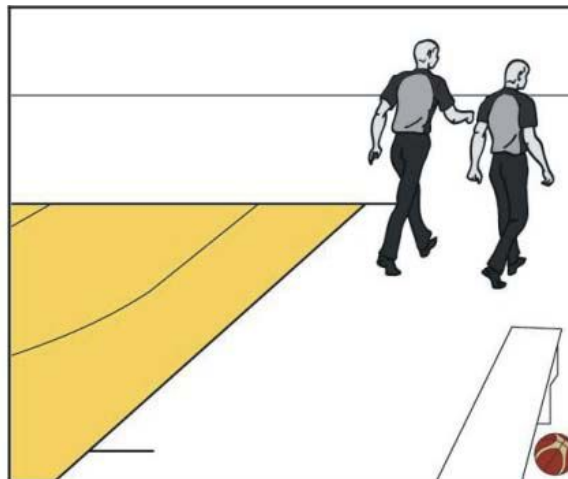
Στη συνέχεια ο σημειωτής αναγραφεί το όνομα του, και το φύλλο αγώνος θα πρέπει να παρουσιάζεται στον πρώτο διαιτητή για επαλήθευση.

Από τη στιγμή που ο πρώτος διαιτητής μείνει ικανοποιημένος από την ακρίβεια του περιεχομένου του, τότε αυτό υπογράφεται, πρώτα από το δεύτερο διαιτητή και μετά από τον ίδιο.

Η έγκριση και η υπογραφή του φύλλου αγώνος, τερματίζει τη σύνδεση των διαιτητών με τον αγώνα.

Διάγραμμα 170

Διάγραμμα 171

Διάγραμμα 172

Διάγραμμα 173

Είναι σύνηθες να ευχαριστείς τους κριτές και τον κομισάριο, εάν παρίσταται, για τις προσπάθειες τους, δεδομένου ότι αποτελούν ένα μέρος της ομάδας. Η χειραψία είναι η πιο φυσιολογική πρακτική.

Οι διαιτητές οφείλουν να φεύγουν μαζί από τον αγωνιστικό χώρο.

Αν, στο τέλος του αγώνος, το σκορ είναι πολύ κοντά, θα υπάρξουν περιπτώσεις, στις οποίες θα είναι πιο φρόνιμο ο έλεγχος και η υπογραφή του φύλλου αγώνος να γίνει στ' αποδυτήρια των διαιτητών.

Σε τέτοιου είδους περιστάσεις είναι επιτακτικό στο τέλος του αγώνος, οι δυο διαιτητές να ψάχνουν ο ένας τον άλλο και να προσπαθήσουν, αν είναι δυνατό, να φύγουν μαζί από τον αγωνιστικό χώρο, προχωρώντας κατ' ευθείαν στ' αποδυτήρια.

Αν είναι αναγκαία μια τέτοια ενέργεια, προσπαθήστε ν' αποφύγετε τυχόν επιπλέον συζητήσεις με προπονητές, παίκτες και θεατές. Σε κάθε πάντως περίπτωση, οι διαιτητές θα πρέπει να είναι ευγενικοί και εκλεπτυσμένοι.

Οι διαιτητές έχουν εργαστεί σκληρά. Έχουν δώσει τον καλύτερο εαυτό τους, μαζί:

**«Δεν ήμουν ο πρώτος διαιτητής;
Δεν ήσουν ο δεύτερος διαιτητής;
Αποτελούσαμε μια ομάδα.»**

11. Σχόλια ανασκόπησης

Η συζήτηση πριν τον αγώνα (pre-game) είναι απολύτως απαραίτητη.

1. Να γνωρίζετε τις περιοχές ευθύνης σας στον αγωνιστικό χώρο και ν' αποφεύγετε να παρακολουθείτε και οι δυο διαιτητές τη μπάλα και τους παίκτες που βρίσκονται αμέσως γύρω της.
2. Διαιτήτευσε το παιχνίδι μακριά από τη μπάλα, όταν αυτό είναι πρωταρχική σου ευθύνη.
3. Σε ταυτόχρονα σφυρίγματα, πριν προχωρήσεις στο σήμα σου, να επιδιώκεις οπτική επαφή με το συνάδελφο σου.

Θυμήσου: Ο διαιτητής που είναι πιο κοντά στο παιχνίδι ή το παιχνίδι έρχεται προς το μέρος του, θα έχει την πρωταρχική ευθύνη.

4. Σε καταστάσεις εξόδου της μπάλας εκτός ορίων, όταν χρειάζεται, να δίνεις τη βοήθεια σου αλλά μόνο αν αυτό σου ζητηθεί από το συνάδελφο σου. Προσπάθησε να συνηθίσεις να έχεις οπτική επαφή μαζί του.
5. Προσπάθησε, κάθε στιγμή, να γνωρίζεις, όχι μόνο τη θέση της μπάλας αλλά και όλων των παικτών και τη θέση του συναδέλφου σου.
6. Σε καταστάσεις αιφνιδιασμού (fast break), ειδικά όταν οι επιτιθέμενοι παίκτες υπερέχουν αριθμητικά από τους αμυνόμενους, άφησε τον πλησιέστερο διαιτητή να πάρει την απόφαση σφυρίζοντας ή όχι το σφάλμα. Απέφυγε τον πειρασμό να σφυρίξεις όταν είσαι **δέκα (10)** ή περισσότερα μέτρα μακριά από τη φάση.
7. **Να σφυρίζεις σφάλμα, μόνο όταν αυτό επηρεάζει τη φάση.** Οι τυχαίες σωματικές επαφές, θα πρέπει ν' αγνοούνται. Κοίτα το παιχνίδι και κάνε το σφύριγμα το οποίο χρειάζεται να γίνει.
8. Η υπερβολική χρήση των χεριών, **δε θα πρέπει** να επιτρέπεται. Η απλή σωματική επαφή, από μόνη της, δεν είναι σφάλμα αλλά οποιαδήποτε παράνομη παρεμπόδιση της κίνησης ενός παίκτη, ο οποίος επιδιώκει να πάρει μια νέα θέση, είναι σφάλμα.
9. **Καθόρισε τους κανόνες σου (standards) από την αρχή του αγώνος.** Το παιχνίδι θα είναι πιο εύκολο να τον ελέγξεις. Το βάνουσο και το υπερβολικά σκληρό παιχνίδι, θα πρέπει πάντα να τιμωρείται. Οι παίκτες θα προσαρμοστούν στον τρόπο, με τον οποίο θα τους επιτρέψεις να παίζουν.
10. Να είσαι πολύ προσεκτικός στις καταστάσεις των ριμπάουντ. Αν ένας παίκτης, όντας σε μη ευνοϊκή θέση, κερδίσει ένα πλεονέκτημα, αυτό είναι σφάλμα, **Οι σωματικές επαφές, οι οποίες δεν είναι σκόπιμες και δεν επηρεάζουν το παιχνίδι, θα πρέπει ν' αγνοούνται.**
11. Καθώς το παιχνίδι έρχεται προς το μέρος σου, να είσαι κινητικός και να προσπαθείς να διατηρείς πάντα την καλύτερη δυνατή οπτική γωνία μεταξύ των αμυνόμενων και των επιτιθέμενων παικτών. Να βρίσκεσαι στην κορυφή του παιχνιδιού, όταν κάνεις το σφύριγμα.
12. Όταν σφυρίζεις τρία (3) δευτερόλεπτα, να είσαι βέβαιος ότι γνωρίζεις τη θέση της μπάλας και **να είσαι βέβαιος ότι άρχισες να μετράς τα τρία (3) δευτερόλεπτα, αφού πρώτα είδες τον επιτιθέμενο παίκτη μέσα στον περιοριστικό χώρο.**
13. **Να μη σταματάς τον αγώνα, απλώς και μόνο για να προειδοποιήσεις έναν παίκτη ή έναν προπονητή για τη συμπεριφορά του.** Εάν η προειδοποίηση είναι απαραίτητη, κάνε την όταν η μπάλα είναι νεκρή και το χρονόμετρο του αγώνος σταματημένο. **Αν, όμως, είναι αναγκαίο να διακόψεις τον αγώνα, τότε θα πρέπει να καταλογίσεις τεχνικό σφάλμα.**

14. Δε θα πρέπει να επιτρέπεις στους προπονητές να γίνονται το επίκεντρο της προσοχής, με θεατρικές χειρονομίες και συνεχείς διαμαρτυρίες. Η συμπεριφορά τους αυτή δε θα πρέπει να γίνεται ανεκτή. Οι διαιτητές θα πρέπει να τη σταματούν στην αρχή της. Μη φοβάσαι να καταλογίσεις τεχνικό σφάλμα όταν ο προπονητής προσπαθεί να σε φοβίσει ή να σε παρενοχλεί.
15. Όταν αναφέρεις ένα σφάλμα και είναι ενεργοποιημένο το σήμα των ομαδικών φάουλ, επιβεβαίωσε με το σημειωτή κατά πόσο το συγκεκριμένο φάουλ του παίκτη είναι το 4° ή το 5° ομαδικό, πριν υποδείξεις την ποινή,
16. Τα σήματα σου προς το σημειωτή να γίνονται αργά, ειδικά όταν σχηματίζεις τους αριθμούς των παικτών.
17. Συνεργάσου με το συνάδελφο σου, σα να είστε ομάδα. Κάνε το καλύτερο που μπορείς για να συνεργαστείς. **Πριν εγχειρίσεις τη μπάλα στον παίκτη, που θα την επαναφέρει από τον εκτός ορίων χώρο, κάνε πρώτα μια οπτική επαφή.**
18. Θα πρέπει να μπαίνετε στον αγωνιστικό χώρο μαζί. Κατά συνέπεια, όταν είναι δυνατό, προσπαθήστε να φεύγετε απ' αυτόν πάλι μαζί.
19. **Μη σταματάς να κινείσαι. Ρύθμισε την θέση σου όταν κινείτε η μπάλα. Είσαι και συ ένας αθλητής.**

12. Συμπεράσματα

Στους διαιτητές έχει ανατεθεί το έργο να διασφαλίζουν ότι ο αγώνας παίζεται μέσα στα πλαίσια και τις κατευθυντήριες οδηγίες των Κανονισμών. Έχουν την υποχρέωση να παίρνουν ακαριαίες αποφάσεις.

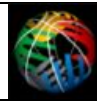
Αναπόφευκτα, οι αποφάσεις που παίρνονται γρήγορα, είναι λογικό, μερικές φορές, να στερούνται λογικής και, μερικές φορές, μπορεί να είναι και λανθασμένες.

«Κανένας διαιτητής δεν είναι τέλειος». Δε θα βρείτε αγώνα, για τον οποίο ο διαιτητής, κάνοντας μια αναδρομή σε αυτόν, να πει «ήμουν αλάνθαστος». Οι ανθρώπινες δραστηριότητες απαιτούν και ανθρώπινες λογικές.

Η καλαθοσφαίριση είναι ανταγωνιστική. Είναι ένας αγώνας φορτισμένος με πάθος, στον οποίο τα νεύρα και οι προστριβές είναι δυνατό να φθάσουν στο απόγειο, ειδικά όταν το σκορ είναι κοντά. Οι διαιτητές **πρέπει** να διατηρούν πάντα τον αγώνα υπό τον έλεγχο τους. Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να είναι σταθεροί, αποφασιστικοί και αταλάντευτοι.

Οι διαιτητές, οφείλουν να κατανοούν τους παίκτες και τους προπονητές και να είναι προετοιμασμένοι για το τι τους κάνει ευέξαπτους και πως αυτοί αντιδρούν. Κανένας διαιτητής, ωστόσο, δεν μπορεί να έχει ένα εξαιρετικό παιχνίδι, χωρίς να έχει ένα λογικό βαθμό συνεργασίας με τους παίκτες και τους προπονητές.

Οι διαιτητές χρειάζεται να είναι ενήμεροι για τον αγώνα, να έχουν επίγνωση των σκοπών και των στόχων των παικτών, των τακτικών ελιγμών των προπονητών, καθώς επίσης και κατανόηση των εντάσεων και των πιέσεων που τους επηρεάζουν. Οι διαιτητές θα πρέπει να κατανοούν τις απογοητεύσεις του παιχνιδιού και του κοουτσαρίσματος. Οι παίκτες, οι προπονητές και οι διαιτητές ανήκουν όλοι στο ίδιο σύνολο, δεν είναι μέλη διαφορετικών ομάδων.

Η συγκέντρωση είναι ζωτικής σημασίας για τους δαιτητές. Αυτό μαθαίνεται συνήθως με σκληρό τρόπο. Τη στιγμή που ο παίκτης έχει την ευκαιρία να διακόπτει τη συγκέντρωσή του, όταν δεν εμπλέκεται ο ίδιος κατ' ευθείαν με τη μπάλα, ο δαιτητής μπορεί να χαλαρώνει, μόνο για πολύ λίγο, όταν γίνονται τσίμ-άουτ και αντικαταστάσεις. Η συγκέντρωση μειώνεται με τον ερχομό της κούρασης, καθώς ο αγώνας εξελίσσεται προς τα τελευταία στάδια του.

Η φυσική και η ψυχολογική προετοιμασία είναι πολύ σημαντικές. Δεν είναι δυνατό να προεξοφλήσεις αυτό που, πραγματικά, θα συμβεί, και γι' αυτό είναι καλύτερο να είσαι προετοιμασμένος για τα πιο πιθανά ενδεχόμενα. Απλά, να έχεις αντίληψη της καλύτερης δυνατής θέσης, από την οποία να παρακολουθείς το παιχνίδι, και να πασχίζεις να την παίρνεις.

Διαιτησία είναι να είσαι στη σωστή θέση στο σωστό χρόνο για να κάνεις το σωστό σφύριγμα. Η κατάλληλη θέση, είναι η παράμετρος κλειδί.

Υπάρχει μεγάλη συσχέτιση μεταξύ της θέσης του δαιτητού και της ακρίβειας της απόφασης.

Η διαιτησία δεν είναι εύκολη δουλειά. Οι παίκτες είναι σωματώδεις και γρήγοροι και η ροή του αγώνος έντονη. Είναι πολύ δύσκολο να ελέγξεις ή ακόμη και να δεις, όλα όσα συμβαίνουν. Οι καλοί δαιτητές προσπαθούν να παρακολουθούν το παιχνίδι που γίνεται μακριά από τη μπάλα, αλλά, όπως είναι φυσικό, όπως ακριβώς και οποιοσδήποτε άλλος, έχουν πάντα την τάση να εστιάζουν την προσοχή τους στις συναρπαστικές φάσεις σκοραρίσματος.

Η μεγαλύτερη αρετή ενός δαιτητού είναι η **σταθερότητα**. Είναι πολύ σημαντικό να προσπαθεί να σφυρίζει τις ίδιες φάσεις με τον ίδιο τρόπο, ανεξάρτητα από το στάδιο του αγώνος ή από άλλες πιέσεις.

Οι πολύ καλοί δαιτητές διαθέτουν διακριτική εξουσία, αρμονική σχέση με παίκτες και προπονητές, ικανότητα να διατηρούν ήρεμη και αταλάντευτη παρουσία στις πιο απαιτητικές συνθήκες, πλήρη κατανόηση του αγώνος και οξεία παρατηρητικότητα. Είναι πανέξυπνοι άνθρωποι σε εξαιρετική φυσική κατάσταση.

Η καλαθοσφαίριση είναι ένα παιχνίδι πάθους, με περιπλοκές και υποχρεώσεις, που απαιτούν δαιτητές **με αίσθηση του αγώνος**.

Από τη στιγμή που θα γίνεις δαιτητής, δεν θα ξαναδείς ποτέ τον αγώνα ως απλός θεατής.

Εντούτοις, η καλαθοσφαίριση εξακολουθεί να είναι ένα παιχνίδι και θα πρέπει να το απολαμβάνουν όλοι.

Ακόμη και οι δαιτητές μπορούν να χαμογελούν.